

gemeente
Zuidplas

Sociaal-maatschappelijk domein

Integrale visie 2025

Voorwoord van het college

Zuidplas is een gemeente waar het goed wonen, werken en samenleven is. Een plek met groene ruimte, dorpse verbondenheid en stedelijke nabijheid. Onze inwoners zijn trots op hun omgeving, hun gemeenschap en op wat we samen opbouwen. Elk dorp draagt op eigen wijze bij aan die veelzijdige identiteit en juist in die diversiteit schuilt onze kracht.

Tegelijkertijd staan we als samenleving voor grote veranderingen. De groei van onze gemeente, de vergrijzing, en de veranderende behoeften van jongeren, nieuwkomers en mensen in kwetsbare posities vragen om visie en daadkracht. Dit, gepaard met financiële uitdagingen, stelt ons voor moeilijke keuzes. Maar waar uitdagingen ontstaan, zien wij ook kansen om samen te bouwen aan iets beters.

In deze visie zetten we de stip op de horizon voor het sociaal-maatschappelijk domein in Zuidplas. We doen dat niet alleen, maar samen met onze inwoners en maatschappelijke partners. Door met een open vizier de dialoog met hen aan te gaan hebben we opgehaald wat er leeft, wat werkt, en wat beter kan. De vraag die daarbij centraal stond was: hoe kunnen we als gemeente maximaal bijdragen aan een kansrijk, gezond en veilig leven voor iedereen in Zuidplas?

Wat we zien en horen, stemt hoopvol. De betrokkenheid van onze partners, de initiatieven in de dorpen, de bereidheid om samen te werken: ze laten zien dat we in Zuidplas niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Dat geeft vertrouwen. Vertrouwen dat we de goede dingen kunnen blijven doen, ook als de middelen schaarser worden. Vertrouwen dat we de moeilijke keuzes aankunnen, zolang we dat doen met oog voor de mens en het grotere geheel.

Het opstellen van deze visie is een beginpunt. We visualiseren een eindbeeld maar nodigen daarbij uit om actief met elkaar te blijven bouwen aan een veerkrachtige, inclusieve en verbonden samenleving. Een samenleving waarin ruimte is voor initiatief, voor wederkerigheid, voor elkaar. Waar de menselijke maat leidend is en waar ruimte is voor iedereen.

Het College van burgemeester en wethouders.

“Samen maken we Zuidplas. Ruimte voor iedereen!”

Inhoud

Voorwoord van het college	2	6. Slotwoord: van visie naar werkelijkheid	53
1. Introductie	4	Bijlagen	56
2. Identiteit, missie en visie	8	Bijlage 1 Samenvatting	58
2.1 Sociale Identiteit	9	Bijlage 2 Huidige beeld van Zuidplas	60
2.2 Missie	9	Bijlage 4 Relevante wettelijke kaders	63
2.3 Visie	10	Bijlage 5 Relevante lokale, regionale en landelijke beleidskaders	67
3. Speelveld	12	Bijlage 6 Samenhang Integrale visie met lokale beleidsstukken	74
3.1 Wat is het sociaal-maatschappelijk domein?	13	Bijlage 7 Samenhang Integrale visie met regionale en landelijke beleidsstukken	75
3.2 De omgekeerde piramide	15	Bijlage 8 Afwegingskader: Zo maken we keuzes	76
3.3 De effectieve keten van zorg	16	Bijlage 9 Verslag participatietraject	78
3.4 Uitdagingen sociaal-maatschappelijk domein	17	Bijlage 10 Uitkomsten digitale vragenlijst inwonerspanel	79
4. Maatschappelijke opgaven	22	Bijlage 11 Eerste reactie Adviesraad Sociaal Domein	80
4.1 Eigen kracht	24	Bijlage 12 Reactie Adviesraad Sociaal Domein op definitieve versie	81
4.2 Sterke sociale basis	28	Bijlage 13 Reactie College op advisering van Adviesraad Sociaal Domein	82
4.3 Toegankelijk en beschikbaar	32	Bijlage 14 Bronvermeldingen	83
4.4 Doelmatig en passend	35		
4.5 Gecoördineerd en integraal	39		
5. Organisatie opgaven	42		
5.1 Van klacht naar kracht	44		
5.2 Ketensamenwerking	46		
5.3 Impactgedreven werken	48		
5.4 Inclusie	50		

Gebruikersinformatie: Dit document kan het beste gelezen worden met Acrobat Reader. Download voor desktop de laatste (gratis) versie op: <https://get.adobe.com/nl/reader>. Voor tabletgebruikers: download (gratis) Acrobat Reader in de appstore.

De informatie in dit document is aan verandering onderhevig. De meest actuele versie vindt u steeds op www.zuidplas.nl

1. Introductie

Het sociaal-maatschappelijk domein raakt het dagelijks leven van al onze inwoners. We bouwen in het sociaal-maatschappelijk domein aan een sterke sociale basis waarin mensen zich kunnen ontwikkelen, meedoen, en waar nodig ondersteund kunnen worden.

In het gemeentelijk maatschappelijk domein richten we ons op de basisvoorzieningen die onze inwoners in staat stellen om een actief, gezond, betekenisvol en betrokken leven te leiden. Onder het sociaal domein vallen alle verantwoordelijkheden die een gemeente heeft in de zorg en ondersteuning aan inwoners. Sinds de overdracht van zorgtaken naar gemeenten in 2015 (via de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid) is het sociaal domein complexer geworden. De destijds hoge verwachtingen bleken in de praktijk lastig waar te maken en het vinden van de juiste balans tussen maatwerk en brede toegankelijkheid blijft hierbij een uitdaging. Het maatschappelijk domein kan hier een sleutelrol in vervullen en daarmee van enorme waarde zijn op de effectiviteit van het sociaal domein.

Er bestaan binnen de gemeente al diverse beleidsdocumenten die elementen van een toekomstvisie bevatten, soms ingegeven door wetgeving, soms door urgentie of een specifieke wens. Binnen het maatschappelijk domein bestaan er al verdiepende visies, zoals de Visie op Onderwijs,

de Herijking van de Cultuurvisie, de Visie Maatschappelijke Voorzieningen en de Sport- en Accommodatievisie. Sommigen daarvan zijn nog in ontwikkeling en sommigen worden momenteel herijkt. Voor het sociaal domein is echter tot op heden geen visie ontwikkeld, terwijl het beleidsplan dat tot nu toe als uitgangspunt diende eind 2024 is verlopen. De integrale visie die nu voor u ligt biedt een overkoepelend raamwerk dat richting geeft en zorgt voor samenhang en consistentie binnen het sociaal-maatschappelijk domein. Hierin worden lange termijn- en strategische keuzes gemaakt, die vervolgens hun uitwerking vinden in bestaande of nog te ontwikkelen deelvisies en uitvoeringsprogramma's.

Onze gemeente staat voor nieuwe uitdagingen. Er worden minder middelen vanuit het Rijk verwacht, terwijl de druk op de uitvoering en de zorg toeneemt. We moeten steeds zwaardere taken uitvoeren met afnemende middelen. Daarom is nu het moment om een koers te bepalen. Een toekomstbestendige aanpak vraagt niet alleen om geld, maar ook om visie, innovatie en samenwerking met onze inwoners en onze maatschappelijke partners. Alleen zo blijven we in staat om passende ondersteuning te bieden en de effectieve keten van zorg in het sociaal domein in stand te houden.

“Samenhang en consistentie binnen het sociaal-maatschappelijk domein”

In een gefragmenteerd landschap van wetgeving, samenwerkingsverbanden en gemeentelijke organisatievormen dreigt versnippering. Maar onze inwoner leeft niet in hokjes. Die is niet alleen leerling, gezinslid, collega, buur, vrijwilliger, vriend of cliënt, maar juist al die dingen tegelijk. Daarom vraagt dit om integrale beleidskeuzes die recht doen aan de mens als geheel. We streven dan ook naar een samenhangende en flexibele visie die recht doet aan de complexiteit van het leven. Een integrale aanpak leidt tot betere samenwerking, minder versnippering en snellere signalering van problemen. Zo bouwen we aan een gemeente die werkt vanuit het perspectief van de inwoner, een gemeente die klaar is voor de toekomst.

Leeswijzer

Voor een samenvatting van deze visie verwijzen we naar bijlage 1. Voor een overzicht van actuele gegevens van de gemeente Zuidplas en de stand van zaken op verschillende maatschappelijke terreinen verwijzen we naar bijlage 2 (*Huidige beeld Zuidplas*). Na deze introductie starten we in hoofdstuk 2 met een beschrijving van de sociale identiteit van Zuidplas, omdat de visie aan moet sluiten bij wie we als gemeente zijn. Hoofdstuk 2 vervolgt met het benoemen van onze missie en onze belangrijkste kernwaarden. Van hieruit formuleren we ons droombeeld voor de toekomst: onze visie. In hoofdstuk 3 beschrijven we wat we verstaan onder het

sociaal-maatschappelijk domein en voor welke uitdagingen we de komende jaren staan. Dit geeft de context weer waarbinnen we onze visie willen bereiken. Vanuit hier identificeren we vijf maatschappelijke opgaven (hoofdstuk 4) en vier organisatie opgaven (hoofdstuk 5) waarmee we aan de slag gaan om ons droombeeld te realiseren. We sluiten af met een doorkijk naar de acties die volgen na de vaststelling van dit visiedocument.

Totstandkoming

Eind 2024 heeft de gemeenteraad het startsein gegeven voor het opstellen van de integrale visie door het vaststellen van de startnotitie *integrale visie op het sociaal en maatschappelijk domein*. In deze notitie zijn richtinggevende kaders en het participatietraject opgenomen. Hoe deze uitgangspunten de integrale visie hebben gevormd is terug te lezen in bijlage 3.

Er is een analyse gemaakt van de relevante wettelijke kaders, beleids- en visiedocumenten. De belangrijkste wetgeving wordt in bijlage 4 benoemd en toegelicht. De belangrijkste beleidskaders voor de integrale visie zijn in bijlage 5 uiteengezet en in bijlagen 6 en 7 wordt de samenhang tussen de kernthema's van de integrale visie en deze lokale, regionale en landelijke beleidsstukken in beeld gebracht. De samenhang van toekomstig beleid en nieuwe interventies met deze integrale visie wordt geborgd middels toetsingscriteria in een concept afwegingskader (bijlage 8).

Na de opstelling van de startnotitie en de analyse van bestaand beleid zijn we in twee participatiesessies op 13 en 20 februari 2025 het gesprek aangegaan met onze samenwerkingspartners uit de hele gemeente. De resultaten hiervan hebben we op 27 maart digitaal aan de partners teruggekoppeld. In maart hebben we input bij onze inwoners opgehaald door het uitzetten van een digitale vragenlijst aan het inwonerspanel. Daarnaast hebben er verdiepende gesprekken plaatsgevonden met maatschappelijke organisaties en is er input opgehaald bij de Adviesraad Sociaal Domein. Er is een verslag opgesteld van het volledige participatietraject (bijlage 9). Het rapport van de digitale vragenlijst onder inwoners is opgenomen in bijlage 10. De adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein op het eerste concept en het definitieve stuk zijn respectievelijk opgenomen in bijlagen 11 en 12. De reactie van het College van Burgemeester en Wethouders op de advisering van de Adviesraad Sociaal Domein staat in bijlage 13. Alle geraadpleegde bronnen zijn vermeld in bijlage 14.

2. Identiteit, missie en visie

De gemeente Zuidplas bevindt zich in een periode van groei, vernieuwing en maatschappelijke uitdagingen. Om richting te geven aan deze toekomst, is het van belang dat we uitdragen wie we zijn, waar we voor staan en wat we willen bereiken. In dit hoofdstuk beschrijven we daarom onze sociale identiteit, missie, visie en onze kernwaarden. Deze vormen samen het fundament van ons handelen binnen het sociaal-maatschappelijk domein en geven richting aan hoe wij ondersteuning bieden aan onze inwoners: dichtbij, betrokken en verbindend.

2.1 Sociale Identiteit

Zuidplas is een prachtige, groene gemeente om te wonen, werken en recreëren waar inwoners kunnen genieten van de rust en ruimte die de natuur biedt ^{[1][2]}. De unieke ligging, de combinatie van landelijke rust, dorpse kleinschaligheid, stedelijke nabijheid en de betrokkenheid van inwoners maken Zuidplas tot een gemeente waarin het fijn leven is, nu en in de toekomst.

Onze dorpen en buurtgemeenschappen hebben elk een eigen dynamiek, geschiedenis en identiteit. Deze diversiteit is geen uitdaging maar vormt juist onze kracht: de dorpen Moerkapelle, Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen, en de buurtschappen Klein Hitland en Oud Verlaat vullen elkaar aan en vormen samen een rijk

weefsel van tradities, netwerken en lokale initiatieven. Het is in deze kleinschaligheid en onderlinge verbondenheid dat onze identiteit geworteld is. De identiteit van Zuidplas is niet uniform: we koesteren de lokale eigenheid van elk dorp en gebruiken die als basis voor een inclusieve gemeenschap waarin ruimte is voor iedereen. De kracht van onze gemeente schuilt in de betrokkenheid van haar inwoners, de onderlinge hulpbereidheid en het vermogen om samen verantwoordelijkheid te nemen voor een kansrijke, gezonde en veilige samenleving. De wortels van het nieuwe dorp Cortelande moeten hierin stevig verankerd worden, zodat ook deze gemeenschap op natuurlijke wijze kan groeien vanuit de gedeelde waarden, verbondenheid en kracht die Zuidplas kenmerken.

2.2 Missie

De missie van de gemeente Zuidplas in het sociaal-maatschappelijk domein is helder: wij ondersteunen onze inwoners bij het zo zelfstandig mogelijk deelnemen aan de samenleving zodat zij kansrijk, gezond en veilig opgroeien en leven in Zuidplas. We bieden passende hulp en voorzieningen aan wie dit nodig heeft, met als doel het versterken van de zelfredzaamheid, participatie en leefbaarheid in onze gemeente. Duurzame ondersteuning ontstaat in samenspel: namelijk wanneer inwoners, maatschappelijke organisaties,

“Een gemeente waarin het fijn leven is”

vrijwilligers en professionals samen optrekken vanuit vertrouwen en een gedeeld verantwoordelijkheidsgevoel. Hierbij organiseren wij zorg en ondersteuning zoveel mogelijk dicht bij de inwoner, met oog voor het sociaal netwerk van mensen als onmisbare factor. Niemand wordt aan de kant gezet en ook de meest kwetsbare inwoners worden gezien. Waar extra hulp nodig is, zorgen we dat deze tijdig, toegankelijk en op maat beschikbaar is.

2.3 Visie

Onze visie voor Zuidplas is die van een inclusieve gemeente waar ruimte is voor iedereen. We zijn een gemeente waar niemand buiten de boot valt, waar ondersteuning niet pas begint bij problemen, maar al vóórdát deze zich aandienen, en waar inwoners ruimte krijgen om te groeien, bij te dragen en zich te ontwikkelen. Preventie, vroegsignalering en het versterken van de sociale basis zijn dan ook centrale pijlers van ons beleid. We richten ons op het voorkomen van problemen in plaats van het oplossen ervan, door al vroeg aanwezig te zijn in wijken, scholen en netwerken.

We geloven in de kracht en mogelijkheden van onze inwoners. Het is onze taak om deze kracht te versterken en belemmeringen weg te nemen. Wij hebben vertrouwen in de kracht van mensen om, samen met anderen, hun eigen leven vorm te geven. Wij normaliseren tegenslagen als onderdeel

van het leven en zien daarbij veerkracht en weerbaarheid als cruciale factoren in het versterken van de eigen regie. Het bekrachtigen van de eigen regie vraagt om een gemeente die stimuleert, verbindt en faciliteert. Inwoners zijn het beste in staat om keuzes te maken over hun leven wanneer zij de ruimte, het vertrouwen en de juiste ondersteuning krijgen.

Slim maatwerk is de norm. Iedereen is anders en dus vraagt iedere situatie om een eigen benadering. We gaan uit van het principe *zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig*, waarbij ondersteuning aansluit op de persoonlijke leefwereld van onze inwoners. Deze benadering vraagt om samenwerking: met inwoners zelf, maar ook met zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties, scholen,

“Preventie, vroegsignalering en het versterken van de sociale basis”

verenigingen en andere maatschappelijke partners. We zijn verbindend, omdat gezamenlijke oplossingen alleen ontstaan in dialoog en partnerschap. Alleen door samen te werken kunnen we complexe maatschappelijke vraagstukken effectief aanpakken.

We zijn open en transparant in onze communicatie, omdat we willen dat inwoners zich betrokken voelen bij beslissingen die hen raken. We zijn doelgericht: we formuleren duidelijke maatschappelijke ambities en werken daar gefocust en meetbaar naartoe. We zijn energiek in onze uitvoering: met daadkracht en toewijding zetten we ons in voor zichtbare resultaten. Ook tonen we lef, door moeilijke keuzes niet uit de weg te gaan, vernieuwend te denken en ruimte te geven aan initiatieven van inwoners. We leren van feedback, maken ruimte voor reflectie en bouwen samen aan een lerende cultuur die gericht is op verbetering.

Inclusie vormt het hart van onze visie op het sociaal-maatschappelijk domein. In Zuidplas hoort iedereen erbij en heeft elke inwoner recht op een volwaardige plek in de samenleving - ongeacht godsdienst, levensovertuiging, leeftijd, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap of seksuele geaardheid. We zetten ons actief in om drempels weg te nemen en kansen te creëren voor iedereen. Dit betekent ook dat we luisteren naar stemmen die vaak niet gehoord worden en dat we beleid

maken mét in plaats van over mensen. Het motto dat ons hierin richting geeft is: ruimte voor iedereen! Een krachtige belofte en oproep om te bouwen aan een gemeenschap waarin verschillen worden erkend en verbondenheid de norm is. Want pas als er ruimte is voor iedereen, zijn we als samenleving sterk. Deze identiteit, missie, visie en kernwaarden vormen samen het kompas van de gemeente Zuidplas binnen het sociaal-maatschappelijk domein. Ze geven richting aan hoe wij handelen, hoe wij samenwerken en hoe wij een samenleving bouwen waarin iedereen telt en mee kan doen.

3. Speelveld

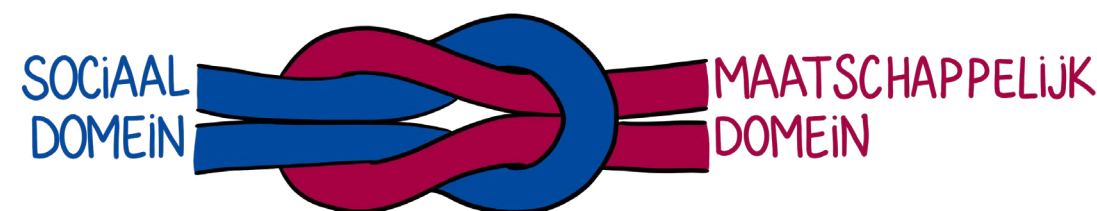

In het voorgaande hoofdstuk hebben we onze visie op het sociaal-maatschappelijk domein van de gemeente Zuidplas uiteengezet. In dit deel richten we de blik op de context waarin we deze visie willen realiseren. Wat verstaan we precies onder het sociaal-maatschappelijk domein, welk doel hebben we voor ogen en met welke maatschappelijke en organisatorische uitdagingen krijgen we te maken? Dit hoofdstuk schetst het speelveld waarin onze ambities tot leven moeten komen.

3.1 Wat is het sociaal-maatschappelijk domein?

Het welzijn van onze inwoners in hun sociale leefomgeving staat centraal in onze integrale visie op het sociaal-maatschappelijk domein. Onder het maatschappelijk domein vallen beleidsterreinen als sport, onderwijs en cultuur. Het sociaal domein omvat de uitvoering van de in 2015 naar gemeenten gedecentraliseerde zorgtaken (middels de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en de Wet publieke gezondheid) evenals beleidsterreinen zoals inclusie, discriminatiebestrijding, inburgering, volksgezondheid, armoede en schuldhulpverlening. Waar het sociaal domein zich richt op de ondersteuning van individuen en gezinnen (via zorg, participatie, werk en jeugdhulp) richt het maatschap-

pelijk domein zich op bredere maatschappelijke thema's zoals leefbaarheid, vitaliteit en sociale cohesie in buurten en wijken. Deze domeinen zijn in de praktijk onlosmakelijk met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar voortdurend. Daarom spreken we van het *sociaal-maatschappelijk domein*, waarin we beleid en uitvoering integraal en in samenhang benaderen.

“Onlosmakelijk met elkaar verbonden”

Het achtje van Zuidplas

Binnen het sociaal-maatschappelijk domein werken we in Zuidplas samen met een breed netwerk van voorzieningen en partners op verschillende niveaus. Sommige bieden laagdrempelige ondersteuning of organiseren maatschappelijke activiteiten; anderen richten zich op intensievere zorg of veiligheid. Al deze elementen zijn visueel samengebracht in het 'Achtje van Zuidplas', een lemniscaat (oneindigheidssymbool) die de samenhang tussen domeinen als wonen, werk, onderwijs, zorg en veiligheid inzichtelijk maakt. De bovenkant van het achtje staat voor de eigen leefomgeving en basisvoorzieningen; de onderkant voor zwaardere, specialistische hulp.

In dit model vallen drie dingen op. Het eerste is dat alle onderdelen met elkaar verbonden zijn. Door deze verbindingen te leggen, tussen domeinen en tussen organisaties, creëren we duurzame oplossingen waarbij de inwoner centraal staat. Ten tweede valt op dat in het hart van het achtje zich de toegang bevindt, als spil in het geheel. De toegang is dan ook het centrale aanspreekpunt voor inwoners met alle vragen over zorg, welzijn of participatie. De toegang biedt inwoners snelle, duidelijke informatie over thema's als geldzaken, wonen, onderwijs, (mantel)zorg, jeugdhulp, ouder worden, inburgering en vrijwilligerswerk.

Wie ondersteuning nodig heeft, kan hier terecht. Op het gebied van werk, inkomen en schulden werken we bovendien samen met andere gemeentes om een efficiënte toegang te waarborgen.

Figuur 1: het Achtje van Zuidplas

Als gemeente nemen we een sturende en coördinerende rol op ons, zodat onze partners samenhangend en doelgericht kunnen handelen in het belang van de inwoners. Ten slotte valt op dat het bovenste deel van het model aanzienlijk breder is dan het onderste, waar meer complexe hulpverlening en gespecialiseerde zorg samenkomen. Zo ontstaat een omgekeerde piramide: van breed naar smal, van algemeen naar specifiek.

3.2 De omgekeerde piramide

Om de maatschappelijke uitdagingen van Zuidplas effectief het hoofd te kunnen bieden, werken we vanuit een helder opgebouwd en samenhangend model. Het sociaal-maatschappelijk domein (het achtje van Zuidplas) kunnen we opdelen in vijf lagen, georganiseerd als een omgekeerde piramide. Deze structuur maakt duidelijk dat de kracht van de inwoner bovenaan staat en ons vertrekpunt is. Met verreweg de meeste inwoners van Zuidplas gaat het gewoon goed. Zij doen mee, helpen elkaar, weten voorzieningen te vinden en hebben niet of nauwelijks ondersteuning nodig. Voor hen kan een klein steuntje in de rug soms al voldoende zijn om te voorkomen dat er toch problemen ontstaan. Vervolgens is er de groep mensen met een hulpvraag: zij hebben in meer of mindere mate de ondersteuning van de gemeente nodig. De zwaarste vormen van hulp zijn er voor de kleinste groep inwoners: diegenen met de meest complexe en gelaagde problematiek.

Figuur 2: het omgekeerde piramide-model

De vijf lagen van het sociaal-maatschappelijk domein zijn:

1. Persoonlijke omgeving - waar de inwoner zelf en diens directe netwerk centraal staan.
2. Basisvoorzieningen - de brede sociale infrastructuur die voor iedereen beschikbaar is.
3. Laagdrempelige ondersteuning - preventieve en algemene hulpverlening in de leefomgeving.
4. Gerichte hulp - ondersteuning op maat voor individuen en specifieke doelgroepen.
5. Intensieve inzet - integrale, gecoördineerde hulp bij meervoudige en complexe problematiek.

“De kracht van de inwoner staat bovenaan”

Deze piramide op z'n kop is niet zomaar een vorm, maar weerspiegelt een fundamentele visie: het begint bij wat de inwoner zelf kan in zijn of haar eigen omgeving en netwerk. Als gemeente stimuleren we eigen regie, zelfredzaamheid, wederkerigheid en sociale verbinding. Alleen wanneer dit niet (meer) volstaat, komt de gemeente in beeld met passende ondersteuning. Onze inspanningen worden gericht en efficiënt ingezet om hen te bereiken die het nodig hebben. Zo handelen we volgens het principe: *zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig*.

3.3 De effectieve keten van zorg

Een effectieve keten van zorg is de kern van onze visie op het sociaal-maatschappelijk domein. We streven naar een samenhangende aanpak die inwoners op het juiste moment en het juiste niveau ondersteunt, met als doel om problemen te voorkomen en passende hulp te bieden wanneer dat nodig is. Een sterke samenleving begint bij een stevige basis: een veerkrachtige persoonlijke omgeving en toegankelijke voorzieningen. Investerings in sport, cultuur, onderwijs en andere voorzieningen dragen bij aan gezonde, weerbare gemeenschappen waar mensen zich met elkaar verbonden voelen. Als deze basis, de top van de omgekeerde piramide, op orde is, dan blijven kleine problemen beheersbaar en groeien ze niet uit tot grote maatschappelijke vraagstukken.

Wanneer die basis echter niet op orde is, nemen hulpvragen toe, stijgen de zorgkosten en komt er meer druk op specialistische voorzieningen. Omgekeerd geldt ook dat als de ondersteuning in een van de onderste lagen van de zorgketen tekortschiet, dit zich vertaalt in maatschappelijke problemen als criminaliteit, dakloosheid, overlast en verwaarlozing van de leefomgeving: elke laag van de zorgketen beïnvloedt de andere. Door tijdig en gericht in te grijpen, voorkomen we onnodige escalatie van problemen. Daarbij gaat het niet alleen om kostenbeheersing, maar vooral om het efficiënt inzetten van middelen voor de mensen die deze het hardst nodig hebben. Preventie staat centraal: we versterken de bovenste lagen om te voorkomen dat inwoners afglijden naar de intensievere en meer kostbare hulp in de onderliggende lagen.

In deze samenhang tussen het maatschappelijk en sociaal domein komt de kracht van een integrale aanpak tot uiting. De bovenste lagen, persoonlijke omgeving en basisvoorzieningen, zijn geworteld in het maatschappelijk domein en dragen bij aan de leefbaarheid en verbondenheid in de samenleving. De onderste lagen, van laagdrempelige ondersteuning tot intensieve inzet, vallen onder het sociaal domein en richten zich op hulpverlening en individuele zorg. Juist in de verbinding tussen deze domeinen ligt de sleutel tot een toekomstbestendige aanpak. Zo bouwen we aan een veerkrachtige en zorgzame samenleving.

Dit is niet zonder uitdagingen. Demografische ontwikkelingen, vergrijzing, toenemende zorg- en hulpvragen, financiële druk en complexe vraagstukken rond werk, inkomen en schulden vragen om scherpe keuzes en duurzame oplossingen. In het volgende deel van deze visie lichten we deze uitdagingen toe en benoemen we de belangrijkste opgaven die het hoofd geboden moeten worden om de keten van zorg te bestendigen en onze ambitie van een gezond, kansrijk en veilig Zuidplas te realiseren.

3.4 Uitdagingen sociaal-maatschappelijk domein

Demografische veranderingen

Zuidplas is van oudsher een groeigemeente, en de komende jaren zal die groei alleen maar versnellen. Met de ontwikkeling van het nieuwe dorp Cortelande en diverse andere woningbouwprojecten in de bestaande dorpen stijgt het inwoneraantal naar verwachting tot circa 70.000 in 2040^[3]. Deze groei wordt mede versterkt door de komst van nieuwkomers, waaronder statushouders, die onze gemeenschap verrijken en bijdragen aan de diversiteit van Zuidplas.

De groei biedt volop kansen, maar stelt ons ook voor nieuwe maatschappelijke opgaven. De uitbreiding van de gemeente vraagt om meer dan alleen het bouwen van huizen.

Nieuwe wijken moeten op een vanzelfsprekende manier aansluiten op de bestaande dorpen, die elk hun eigen identiteit en dynamiek hebben. Dat vraagt om zorgvuldige aandacht voor leefbaarheid, sociale samenhang en het behoud van lokale eigenheid. Voor nieuwkomers, die vaak te maken krijgen met uitdagingen zoals het leren van de taal, het opbouwen van sociale netwerken en het wegwijs worden in een nieuwe samenleving, zetten we in op een warme en inclusieve ontvangst. In lijn met onze visie op een zelfredzame en verbonden samenleving, werken we actief aan een goede start voor iedereen. Wij geloven dat wederzijds begrip, betrokkenheid en samenwerking de basis vormen voor een sterke, veerkrachtige gemeenschap.

Naast de groei van de totale populatie neemt ook het aandeel oudere inwoners toe. In 2035 zal ruim 24 procent van de bevolking 65 jaar of ouder zijn^[4]. Dit betekent onder andere een groter beroep op Wmo-voorzieningen^[5] en een behoefte aan creatieve woonoplossingen zodat mensen langer thuis kunnen wonen. Ook zal er meer aandacht moeten zijn voor sociale verbinding en het toegankelijk houden van voorzieningen voor mensen met beperkte digitale vaardigheden. Behalve een vergrijzende bevolking kent onze gemeente ook een relatief grote groep jongeren tot 25 jaar, vergeleken met zowel de omliggende regio als Nederland als geheel^[6].

“zorgvuldige aandacht voor leefbaarheid, sociale samenhang en het behoud van lokale eigenheid”

Ook jongeren hebben specifieke behoeften en uitdagingen op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, mentale gezondheid en huisvesting. Zo vertrekken veel jongeren na hun 25ste uit onze gemeente omdat zij geen geschikte starterswoning kunnen vinden^[7].

Deze demografische ontwikkelingen vereisen dat wij inspelen op de veranderende behoeften van onze inwoners op het gebied van wonen, voorzieningen, diensten en infrastructuur waardoor we een leefomgeving kunnen creëren die aansluit bij de diverse behoeften van een veranderende inwonerspopulatie.

Financiële uitdagingen

Door bezuinigingen vanuit het Rijk, de stijgende zorgkosten en toenemende zorgbehoefte staat het uitvoeren van wettelijke zorg- en welzijnstaken onder financiële druk. Wij krijgen bovendien te maken met een verandering van de financieringssystematiek^[8] waarbij bepaald wordt hoe het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron van een gemeente, jaarlijks wordt aangepast. Er zijn zorgen dat dit kan leiden tot minder middelen om de groeiende kosten voor zorg en infrastructuur te kunnen dekken. Als gemeente hebben we daardoor te maken met stijgende kosten als gevolg van inflatie, vergrijzing en bevolkingsgroei, terwijl we tegelijkertijd

verwachten jaarlijks minder geld te ontvangen dan nodig is om deze kosten op te vangen.

Uitdagingen zorg en welzijn

De zorgvraag van inwoners die ondersteuning nodig hebben neemt door eerdergenoemde demografische veranderingen toe. Oudere inwoners hebben vaak meer en intensievere zorg nodig, wat leidt tot hogere zorgkosten^[9]. Een stijgende levensverwachting en de daarbij vaak voorkomende chronische aandoeningen dragen daarnaast bij aan de groeiende vraag naar zorgdiensten^[10]. Deze factoren zorgen ervoor dat de druk op zorginstellingen en zorgverleners toeneemt, wat resulteert in hogere kosten voor zowel de gemeente als de zorgvragers.

Tegelijkertijd wordt het zorgaanbod juist beperkt door arbeidstekorten in de zorgsector. Er is een groeiend tekort aan gekwalificeerde zorgprofessionals^[11], zoals jeugdverpleegkundigen, Wmo-consulenten, artsen en verzorgenden. Dit tekort wordt veroorzaakt door verschillende factoren^[12], waaronder vergrijzing van het zorgpersoneel, een gebrek aan instroom van nieuwe zorgverleners en de hoge werkdruk die leidt tot burn-out en uitstroom uit de sector^[13]. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om aan de toenemende zorgvraag te voldoen en kunnen wachtlijsten en wisselingen tot ineffectieve zorg leiden.

Beperkte beweegruimte

Hoewel de gemeente Zuidplas zich maximaal inzet om haar inwoners te ondersteunen, worden de mogelijkheden om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op het sociaal-maatschappelijk domein in belangrijke mate begrensd door landelijke wet- en regelgeving en de impact van externe partijen. Binnen de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) werkt de gemeente met zogenoemde open-einderegelingen: de gemeente is verplicht ondersteuning te bieden, ongeacht de beschikbare budgetten. Dit zorgt voor een onvoorspelbare en moeilijk beheersbare financiële situatie. Daarnaast ligt een belangrijk deel van de regie bij zorgverzekeraars, die via de Zorgverzekeringswet invloed hebben op het zorgaanbod en de beschikbaarheid van voorzieningen. Hierdoor zijn de mogelijkheden om lokaal maatwerk te leveren of in te grijpen in het zorgaanbod beperkt.

De landelijke regels bepalen de kaders waarbinnen de gemeente moet opereren, terwijl de lokale behoeften en omstandigheden soms om andere oplossingen vragen. Dit spanningsveld beperkt de bestuurlijke en financiële beweegruimte, met als gevolg dat preventie één van de weinige beleidsterreinen is waar de gemeente zelf nog aan de knoppen kan draaien. Bezuinigingen op preventieve maatregelen kunnen op termijn echter leiden tot hogere kosten voor zwaardere zorg en ondersteuning, waar de gemeente aan de achterkant verplicht is om

deze kosten te dragen. Hierin schuilt het risico van 'goedkoop is duurkoop'. Anders gezegd: de gemeente kan aan de voorkant bezuinigen, maar blijft verplicht om aan de achterkant te betalen. Daarbij zien we een duidelijke verschuiving van zorgvragen uit de medische en geestelijke gezondheidszorg naar het sociaal domein^[14], waardoor ondanks preventieve inspanningen de druk op het sociaal domein niet vanzelf zal afnemen. Integendeel, deze instroom betekent dat we ook in de toekomst structureel moeten blijven investeren in passende ondersteuning binnen het sociaal domein.

Uitdagingen werk en inkomen

Ook binnen het domein van werk en inkomen zien we duidelijke verschuivingen. De arbeidsmarkt verandert in rap tempo en hoewel een grote groep inwoners zich zelfstandig weet te redden, is er een relatief kleine groep voor wie intensieve en langdurige ondersteuning nodig is om aan het werk te komen of te blijven. Daarnaast heeft volgens het CBS^[15] inmiddels 8,9% van de Nederlandse huishoudens problematische schulden, waarbij het vaak gaat om sociaal-economisch kwetsbare groepen. In 60% van de gevallen gaat het om langdurige schuldenproblematiek die al drie jaar aanhoudt. Dit vraagt om een andere benadering dan voorheen: niet alleen gericht op het vinden van een baan of het oplossen van schulden, maar ook op het meedoen aan de maatschappij en het duurzaam versterken van vaardigheden, motivatie en veerkracht.

“Versterken van vaardigheden, motivatie en veerkracht”

De samenwerking met werkgevers, onderwijsinstellingen, hulpverlening en maatschappelijke organisaties is nodig om passende kansen te creëren en om ook op het gebied van participatie en inkomen de 'effectieve keten van zorg' in stand te houden.

Cortelande: een nieuwe gemeenschap als toetssteen

De ontwikkeling van Cortelande is niet alleen een grote ruimtelijke opgave, maar ook een sociale en maatschappelijke uitdaging die direct raakt aan de kern van de integrale visie. Met de bouw van 8.000 woningen en alle bijbehorende voorzieningen creëren we niet simpelweg een nieuw woongebied, maar geven we vorm aan een toekomstbestendige gemeenschap. Juist hier ligt de kans en de verantwoordelijkheid om onze integrale ambities van meet af aan in de praktijk te brengen. Door vanaf het begin te sturen op sociale samenhang, identiteit en leefbaarheid, maken we van Cortelande het toonbeeld van hoe wij als gemeente werken aan een inclusieve, veerkrachtige en verbonden samenleving. De maatschappelijke opgave van Cortelande staat niet op zichzelf, maar is een direct voorbeeld van hoe wij onze integrale visie tot leven brengen en de samenhang binnen onze gehele gemeente versterken.

Deze integrale benadering is cruciaal, niet alleen voor Cortelande, maar ook voor de vier reeds bestaande dorpen. Met één overkoepelende visie zorgen we voor vitale dorpen, met samenhang tussen nieuwe en bestaande gemeenschappen. We erkennen dat de ontwikkeling van Cortelande nauw verbonden is met de sociale structuren van de omliggende dorpen, waar veel toekomstige inwoners naar verwachting immers vandaan zullen komen.

“Samenhang tussen nieuwe en bestaande gemeenschappen”

We maken bewuste keuzes over welke voorzieningen dichtbij beschikbaar moeten zijn en welke centraal kunnen worden georganiseerd, zodat investeringen doelgericht en effectief worden ingezet. Dit vraagt om een proces waarin we niet alleen oog hebben voor woonbehoeften en fysieke voorzieningen, maar ook actief investeren in het versterken en verbinden van sociale netwerken. Zo ontstaat in Cortelande niet zomaar een nieuwe woonlocatie, maar een echte gemeenschap. Cortelande biedt ons de kans om deze integrale benadering zichtbaar en voelbaar te maken, terwijl we tegelijkertijd de vitaliteit en sociale structuren van de bestaande dorpen versterken. Zo creëren we niet alleen een nieuw dorp, maar versterken we de samenhang, inclusiviteit en veerkracht van de gehele gemeente Zuidplas.

4. Maatschappelijke opgaven

Binnen de context van het sociaal-maatschappelijk domein van de gemeente Zuidplas gaan we de komende jaren aan de slag met een vijftal maatschappelijke opgaven om onze stip op de horizon te bereiken, de toekomstige uitdagingen waar we mee te maken krijgen het hoofd te bieden en onze visie te verwezenlijken. We hebben hiervoor aan elke laag van de piramide uit hoofdstuk 3 een maatschappelijke opgave gekoppeld, die de focus aangeeft waarin we ons op dat vlak willen ontwikkelen, namelijk:

1. Persoonlijke omgeving - Eigen kracht
2. Basisvoorzieningen - Sterke sociale basis
3. Laagdrempelige steun - Toegankelijk en beschikbaar
4. Gerichte hulp - Doelmatig en passend
5. Intensieve inzet - Gecoördineerd en integraal

Deze opgaven vormen samen het fundament van onze integrale visie op het sociaal-maatschappelijk domein van Zuidplas.

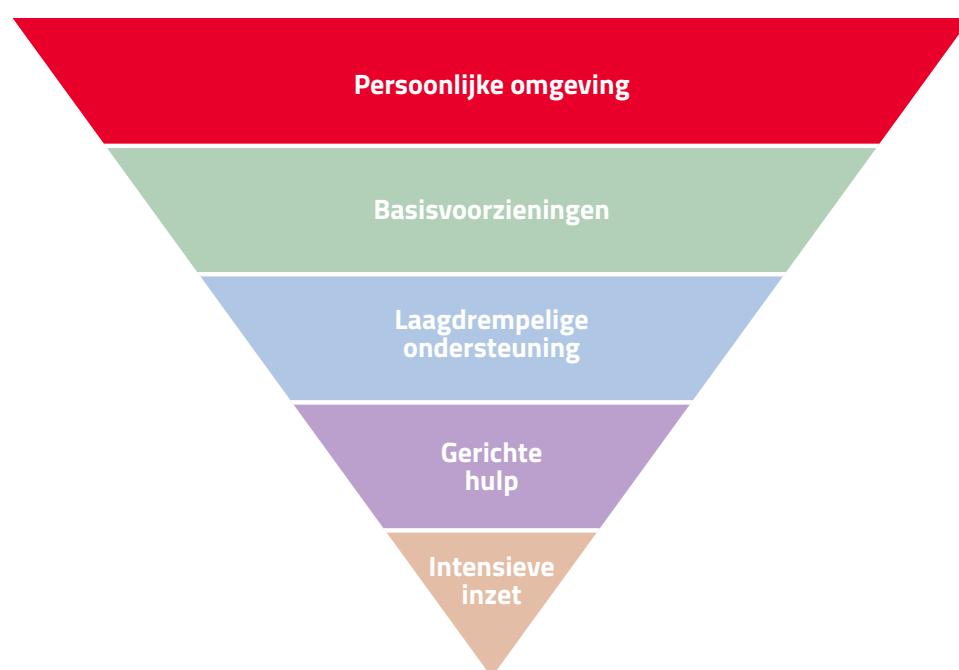
4.1 Eigen kracht

Het versterken van de eigen kracht in de persoonlijke leefomgeving

In de gemeente Zuidplas geloven we in de kracht van onze inwoners. We hebben het dan niet alleen over de eigen kracht van het individu, maar ook de kracht van het sociale netwerk, de buurt, de wijk, het dorp en zelfs de samenleving als geheel. Het uitgangspunt van onze visie is dat mensen zoveel mogelijk zelf de regie voeren over hun leven: dat zij keuzes kunnen maken, weerbaar zijn en waar nodig samen met hun omgeving

oplossingen kunnen vinden. We spreken dan van zelfstandigheid, eigen regie, wederkerigheid, zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Dit vraagt om *vertrouwen* in wat mensen zelf kunnen, en om een samenleving waarin inwoners naar elkaar omkijken, elkaar ondersteunen en elkaar versterken. Als gemeente richten we ons vooral op het stimuleren van die eigen kracht en hiervoor werken we samen met de samenleving. We zorgen voor een passend en plezierig woon-, leef- en werkklimaat waar ook ruimte is voor rust, ontspanning en recreatie^[16].

Figuur 3: de laag Persoonlijke omgeving van het omgekeerde piramide-model

De maatschappelijke opgave versterking van de eigen kracht is gericht op de bovenste laag van de piramide van het sociaal-maatschappelijk domein: de laag van de *persoonlijke omgeving*. Hier draait het om de kracht van de inwoner zelf en diens directe netwerk: familie, vrienden, collega's, burens, vrijwilligers, mantelzorgers, verenigingen, geloofsgemeenschappen en buurtinitiatieven. Als gemeente creëren we de randvoorwaarden die mensen in staat stellen om zelfstandig en samen met anderen vorm te geven aan hun leven. In deze leefomgeving ontstaat de basis voor een veerkrachtige gemeenschap, gedragen door elementen als gezin, werk, wonen, buurtbinding en de onderlinge steun die mensen elkaar bieden in het dagelijks leven.

“Naar elkaar omkijken, elkaar ondersteunen en elkaar versterken”

Werk, wonen en het verenigingsleven

Een belangrijke bouwsteen van de persoonlijke leefomgeving is de mate waarin inwoners kunnen deelnemen aan het arbeidsproces of een andere zinvolle dagbesteding hebben. Participatie omvat meer dan betaald werk en het hebben van een inkomen, denk bijvoorbeeld ook aan vrijwilligerswerk, mantelzorg en de opvoeding van kinderen. Participatie gaat om meedoen: het draagt bij aan eigenwaarde, sociale contacten en het ervaren van zingeving. Tegelijkertijd zien we dat het ontbreken van werk vaak nauw verweven is met andere problemen, zoals armoede, gezondheidsproblemen en sociaal isolement. In deze visie ligt daarom een sterke focus op de preventieve waarde van participatie. Bij het bieden van ondersteuning hebben we bijvoorbeeld ook oog voor iemands daginvulling. Om de eigen kracht van inwoners te versterken als het gaat om werk, participatie en inkomen dan spelen werkgevers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners een cruciale rol^[17]. Samen zetten we in op het creëren van duurzame banen en ontwikkeltrajecten, die passen bij de mogelijkheden en talenten van onze inwoners. Zo bouwen we aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen mee kan doen en het risico op langdurige afhankelijkheid van gemeentelijke ondersteuning wordt beperkt.

Een onmisbare pijler van eigen kracht binnen de persoonlijke omgeving is het maatschappelijk middenveld. Het maatschappelijk middenveld omvat het geheel aan particuliere organisaties die op vrijwillige basis bijdragen aan het publieke leven. Dit zijn organisaties die niet tot de overheid of de markt behoren, maar zich inzetten voor maatschappelijke doelen en het versterken van de gemeenschapszin. Verenigingen op het gebied van sport, cultuur, muziek, natuur, onderwijs en welzijn vormen een essentieel onderdeel van deze samenleving van vrijwillige verbanden. Zij bieden niet alleen een zinvolle vrijetijdsbesteding, maar creëren ook laagdrempelige ontmoetingsplekken waar mensen elkaar vinden, zich thuis voelen en actief betrokken raken bij hun omgeving. Daarmee vervullen verenigingen een brugfunctie tussen individuele inwoners en de bredere gemeenschap. De gemeente Zuidplas erkent deze belangrijke rol en zet zich in om het verenigingsleven te versterken^[18]. Zo zorgen we ervoor dat het maatschappelijk middenveld in onze gemeente bloeiend en veerkrachtig blijft, en inwoners zelf actief kunnen bijdragen aan een hechte, betrokken samenleving.

Ook de woonomgeving vormt een essentieel onderdeel van de eigen kracht en de zelfredzaamheid van onze inwoners. In een tijd van demografische veranderingen en een krappe woningmarkt vraagt dit om een integrale benadering van woonopgaven. Langer zelfstandig thuis kunnen wonen is niet alleen een wens, maar ook een maatschappelijke noodzaak^[19]. Om de zelfstandigheid van inwoners op het gebied van wonen te versterken kan de gemeente ondersteuning bieden via thuiszorg, aangepaste woningen voor mensen met een beperking en beschut of beschermd wonen. Daarnaast stelt bijvoorbeeld het faciliteren van mantelzorgwoningen het sociale netwerk in staat om langer voor elkaar te zorgen. De beschikbaarheid van passende woningen is eveneens bepalend voor de mate van zelfredzaamheid in de persoonlijke omgeving^[20]. Als er bijvoorbeeld niet voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn voor starters vertrekken jongeren noodgedwongen uit onze dorpen, met als gevolg minder veerkracht in onze gemeente. Daarom werken we vanuit een integrale benadering samen met woningcorporaties, zorgaanbieders en marktpartijen om te zorgen voor voldoende, passende en betaalbare woningen voor alle doelgroepen. Een toekomstbestendige woonomgeving draagt direct bij aan de kwaliteit van leven, voorkomt zwaardere zorg en versterkt de sociale samenhang in onze dorpen.

Informele zorg en het sociale netwerk

Tegenslagen horen bij het leven. Ze kunnen ons uit balans brengen, maar bieden ook kansen voor groei. Door tegenslagen te *normaliseren*^[21] en in te zetten op *veerkracht*, versterken we de algemene *zelfredzaamheid* en *samenredzaamheid* van onze inwoners^[22]. Veerkracht betekent kunnen omgaan met verandering en stress op een manier die past bij iemands situatie. In Zuidplas zien we veerkracht als iets dat groeit door vertrouwen, verbinding en perspectief. Dit versterken we door de randvoorwaarden voor zelfstandigheid te faciliteren, ruimte te geven voor eigen keuzes, en door te investeren in sociale netwerken^[23]. In onze gemeente vinden we namelijk dat informele zorg (door familie, burens, mantelzorgers en vrijwilligers) hierin een onmisbaar vangnet vormt. Het verlicht de druk op de formele zorg en laat zien dat veerkracht geen individuele maar een maatschappelijke kracht is. Want juist wanneer mensen het gevoel hebben er niet alleen voor te staan, blijken ze beter in staat om moeilijke situaties aan te kunnen.

Als gemeente gaan we in eerste instantie altijd uit van de eigen kracht van onze inwoners en van de gemeenschap^[24]. We geven onze inwoners het vertrouwen om zelf initiatieven te nemen omdat zij het beste weten wat er speelt in hun directe omgeving. Hiermee versterken we de gemeenschapszin en bevorderen we een gevoel *van eigenaarschap en betrokkenheid*.

“Veerkracht is geen individuele maar een maatschappelijke kracht”

Juist door mensen ruimte te geven, zetten we hen in hun kracht. Ruimte voor inwoners om hun leven zelf in te richten en initiatief te nemen in hun buurt. Ruimte voor mantelzorgers, vrijwilligers en buurtgenoten om zorg op een natuurlijke manier te organiseren: dicht bij huis, persoonlijk en zonder onnodige regels of druk. Tegelijkertijd ondersteunen we mantelzorgers door oog te hebben voor hun draagkracht, en hen waar nodig te ontzorgen^[25]. De kracht van de gemeenschap gaat verder dan individuele capaciteiten en verantwoordelijkheden en benadrukt het belang van gemeenschapsverbanden en wederzijdse ondersteuning. Het draait om het creëren van een netwerk van *solidariteit*, waarin onze inwoners elkaar helpen en samenwerken om gedeelde doelen te bereiken.

Het vertrekpunt van ons model is helder: met verreweg de meeste inwoners van Zuidplas gaat het goed. Zij hebben geen ondersteuning nodig van de gemeente. Voor hen is het *sociaal netwerk toereikend* en is er voldoende steun in de omgeving. Dit sluit aan bij de uitkomst van een analyse^[26] van openbare gegevens, waaruit blijkt dat de gemeente Zuidplas over het algemeen gunstig en bovendien beter dan vergelijkbare gemeenten scoort op de dimensies vitaliteit en zelfredzaamheid. Het beeld dat het met de meeste inwoners goed gaat en dat zij zichzelf en elkaar kunnen helpen, komt verder overeen met de resultaten van de digitale vragenlijst (zie bijlage 10), die

door 308 inwoners van Zuidplas is ingevuld. Het merendeel (96%) voelt dat zij zelf, zonder hulp van de gemeente, voldoende mogelijkheden hebben om hun situatie te verbeteren. 80% van de deelnemers geeft aan soms of vaak anderen in hun buurt te helpen of ondersteunen. Dit betekent niet dat de gemeente zich afzijdig houdt, maar dat we in beeld komen wanneer eigen kracht en steun uit de directe omgeving ontoereikend blijken te zijn. Dan bieden we passende, aanvullende ondersteuning, altijd in overleg, en zoveel mogelijk in samenspel met het bestaande netwerk. Deze benadering sluit aan op de missie van Zuidplas: een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen, zich kan ontwikkelen en vanuit de eigen mogelijkheden kan bijdragen^[27]. We erkennen dat niet iedereen dezelfde startpositie heeft, maar geloven dat door te investeren in eigen kracht en gemeenschap, de basis wordt gelegd voor een veerkrachtige samenleving.

We kijken ook verder, naar de volgende laag van de piramide: de basisvoorzieningen. Zo zijn onderwijs, sport en cultuur van onschatbare waarde voor alle inwoners. Deze voorzieningen maken meedoen mogelijk, bieden ontmoetingsplekken en stimuleren talentontwikkeling. Ze versterken zo de eigen kracht van inwoners en vormen, samen met de persoonlijke omgeving, het fundament onder een gezonde en verbonden samenleving.

4.2 Sterke sociale basis

Het versterken van de sociale basis vanuit basisvoorzieningen

Een sterke sociale basis is het fundament van een samenleving waarin mensen zich verbonden, vitaal en veilig voelen. Het gaat om alles wat inwoners in staat stelt om een actief, betekenisvol leven te leiden en volwaardig deel te nemen aan de maatschappij^[28]. Denk hierbij aan onderwijs, kinderopvang, sport, cultuur, de bibliotheek, een veilige openbare ruimte en de inrichting van de wijk. Deze voorzieningen dragen bij aan sociale cohesie, ontmoeting, persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en bestaanszekerheid, en daarmee aan het welzijn van iedereen.

Figuur 4: de laag Basisvoorzieningen van het omgekeerde piramide-model

Deze opgave bevindt zich in de tweede laag van de piramide van het sociaal-maatschappelijk domein: de laag van de basisvoorzieningen. Hier is de gemeente aan zet om een sociale infrastructuur te faciliteren die mensen in staat stelt om mee te doen. Deze laag is breed beschikbaar en richt zich op alle inwoners, zonder dat er sprake hoeft te zijn van een ondersteuningsvraag. Zo biedt de bibliotheek niet alleen boeken, maar ook een plek om te solliciteren of een cursus te volgen. Kunst en cultuur zorgen voor ontspanning en zingeving^[29]. Sport en bewegen dragen bij aan vitaliteit en ontmoeten^[30]. Goed onderwijs zorgt ervoor dat kinderen en jongeren zich kunnen ontplooiën en hun talenten kunnen ontwikkelen. De openbare ruimte nodigt uit tot contact en deelname, mits deze slim, sociaal en veilig is ingericht^{[31] [32][33]}.

Sport, onderwijs en cultuur

De gemeente versterkt de sociale basis door sport en bewegen integraal onderdeel te maken van een gezonde leefomgeving. Sport- en beweegvoorzieningen worden toegankelijk en uitnodigend ingericht, waarbij we investeren in multifunctionele accommodaties die ook ruimte bieden aan informele ontmoetingen en wijkgerichte activiteiten. Hiermee stimuleren we niet alleen sportdeelname in verenigingsverband, maar ook laagdrempelig bewegen in de openbare ruimte.

“Het welzijn van iedereen”

Kinderen worden al op jonge leeftijd gestimuleerd om de positieve effecten van sport te ervaren, onder meer door een sterke verbinding tussen schoolsport en lokale sportaanbieders. Tegelijkertijd ondersteunen we sportverenigingen bij hun ontwikkeling naar inclusieve en maatschappelijk betrokken organisaties. Zo draagt sport niet alleen bij aan vitaliteit, maar ook aan het versterken van gemeenschappen en het signaleren van mogelijke ondersteuningsbehoeften^[34].

Ook het onderwijs speelt een onmisbare rol in het versterken van de sociale basis. Door te investeren in gelijke onderwijskansen en een doorgaande ontwikkellijn, van voorschoolse voorzieningen tot en met het vervolgonderwijs, krijgen kinderen en jongeren de ruimte om hun talenten optimaal te ontwikkelen^[35]. Integraal werken waarbij het kind centraal staat is hierbij het uitgangspunt. We stimuleren ontwikkelingen waar onderwijs, kinderopvang en ondersteuning samenkomen, dichtbij huis en met oog voor de behoeften van het kind en het gezin^[36]. Door het onderwijs te verrijken met sport, cultuur en techniek dragen we bij aan brede talentontwikkeling en vergroten we het toekomstperspectief van onze jeugd. Dit vormt een stevige basis voor een veerkrachtige en inclusieve samenleving waarin iedereen een plek heeft.

Cultuur is eveneens een belangrijke bouwsteen van de sociale basis. Het brengt mensen samen, geeft ruimte aan creativiteit en biedt inwoners de kans zich op een andere manier te uiten en te ontwikkelen. We zorgen voor een toegankelijk en divers cultureel aanbod dat aansluit bij de behoeften van verschillende doelgroepen, inclusief kwetsbare groepen die minder vanzelfsprekend deelnemen aan culturele activiteiten^[37]. Door cultuur dichtbij te organiseren, via buurthuizen, bibliotheken en lokale evenementen, creëren we plekken waar ontmoeting en verbinding centraal staan. Daarnaast stimuleren we samenwerking tussen de culturele sector en zorg- en welzijnsorganisaties om zo bij te dragen aan het mentaal- en sociaal welzijn van onze inwoners. Een vitale culturele infrastructuur draagt daarmee bij aan het voorkomen van sociale uitsluiting en bevordert actief burgerschap.

Weerbaarheid, verbinding en vitaliteit

We erkennen de intrinsieke waarde van kunst, samenzijn, leren en bewegen. Daarom investeren we in de vindbaarheid van informatie, de ondersteuning van informele netwerken en verenigingen, en het toegankelijk houden van voorzieningen^[38]. Voor een nadere uitwerking van onze ambities en uitgangspunten op het gebied van voorzieningen (zowel de basisvoorzieningen als de voorzieningen die in de andere lagen aan de orde zijn) verwijzen we naar de 'Visie Maatschappelijke Voorzieningen'^[39]. Naast de intrinsieke waarde van sport,

onderwijs en cultuur draagt de sociale basis ook bij aan de mentale en fysieke *weerbaarheid* van onze inwoners. Door te investeren in sport, cultuur, educatie en ontmoeting dragen we bij aan een gezonde, actieve en betrokken leefstijl. We bevorderen meedoen, versterken het gevoel van betekenisgeving en voorkomen daarmee dat problemen groter worden. Inwoners ervaren dat ze ertoe doen en dat ze onderdeel zijn van een groter geheel. Dit heeft een sterke preventieve functie, want waar mensen zich vitaal en verbonden voelen, is de kans op isolement, gezondheidsproblemen en formele hulpvragen kleiner^[40].

De sociale basis werkt tevens als een *signalerend netwerk*. Professionals, vrijwilligers en sleutelfiguren uit sportverenigingen, onderwijs, kinderopvang, cultuur en zorg zijn vaak de eersten die signalen opvangen dat het ergens niet goed gaat. Dit maakt hen onmisbare schakels in de preventieve infrastructuur van onze gemeente. Denk bijvoorbeeld aan een docent die achterstanden of zorgwekkend gedrag signaleert, een wijkagent die overlast koppelt aan problematisch middelengebruik, of een buurtsportcoach die merkt dat iemand zich terugtrekt. Deze vroegsignalering stelt ons in staat om preventief te kunnen handelen en te voorkomen dat inwoners vastlopen.

“Een gezonde, actieve en betrokken leefstijl”

De manier waarop wijken en basisvoorzieningen zijn ingericht (met ruimte voor samenkomst, multifunctionaliteit en creativiteit), beïnvloedt direct hoe mensen zich voelen en gedragen. Dit houdt in dat we aandacht hebben voor plaatsen die uitnodigen tot ontmoeting en interactie, waarmee we zowel de fysieke gezondheid als sociale verbondenheid bevorderen^[41]. Door een gezonde en uitnodigende leefomgeving in te richten werken we preventief aan het welzijn van onze inwoners, op fysiek en mentaal gebied.

Maar soms is de basis niet genoeg. Wanneer inwoners ondanks deze voorzieningen ondersteuning nodig hebben, moet die ondersteuning laagdrempelig, dichtbij en toegankelijk zijn. De volgende laag in de piramide laagdrempelige steun, biedt dan uitkomst. Het is belangrijk dat inwoners weten waar ze terecht kunnen en dat de gemeente makkelijk benaderbaar is wanneer dingen even niet op eigen kracht lukken. Zo zorgen we ervoor dat iedereen in Zuidplas kan meedoen, bouwen we voort op de sociale basis en zorgen we dat niemand tussen wal en schip valt.

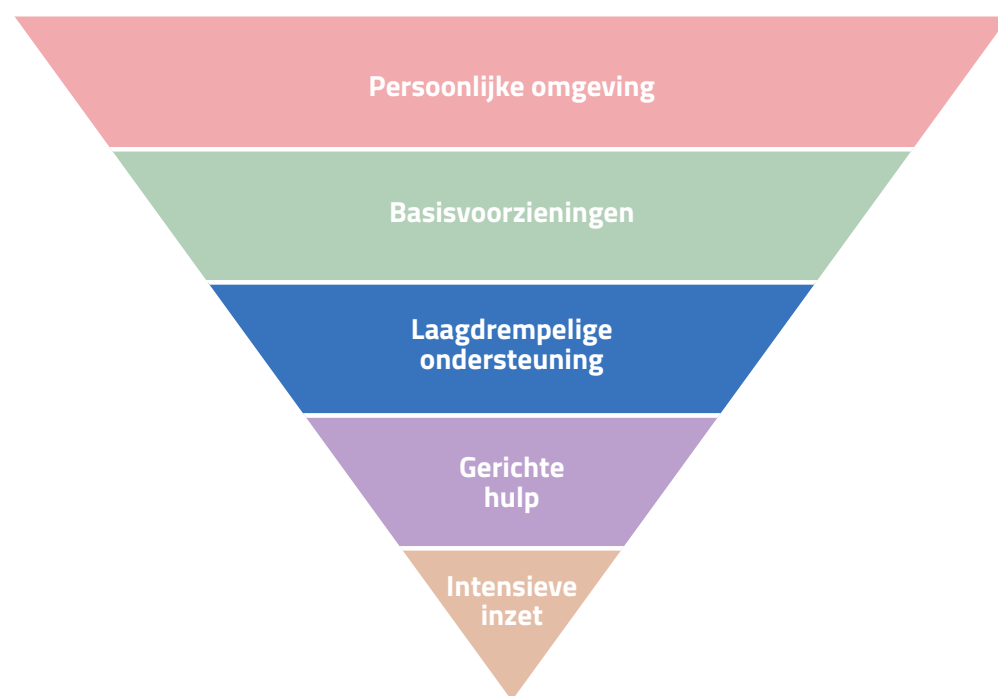

4.3 Toegankelijk en beschikbaar

Investeren in laagdrempelige ondersteuning: beschikbaarheid en bereikbaarheid centraal

De toegankelijkheid en de beschikbaarheid van ondersteuning zijn hoekstenen van een inclusieve samenleving. Iedereen moet op tijd en eenvoudig de juiste hulp kunnen vinden, zeker wanneer de eigen kracht en het sociale netwerk niet toereikend zijn. In Zuidplas betekent dat: ondersteuning die dichtbij is, begrijpelijk is en *betaalbaar* blijft met oog voor alle

Figuur 5: de laag Laagdrempelige ondersteuning van het omgekeerde piramide-model

inwoners, ook voor bijvoorbeeld mensen met minder sterke (digitale) vaardigheden of mensen met een beperking of chronische aandoening.

Deze maatschappelijke opgave speelt zich af in de derde laag van de piramide van het sociaal-maatschappelijk domein: laagdrempelige ondersteuning. In deze laag bieden we steun die breed toegankelijk is, zonder indicatie of complexe toelatingscriteria. Denk hierbij aan welzijnswerk, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), wijkagenten, de POH-GGZ jeugd, de wijk-GGD, jongerenwerk en buurt- en dorpshuizen. De toegang fungeert daarbij als centraal knooppunt: één herkenbare plek waar inwoners terecht kunnen met hun hulpvragen, en van waaruit professionals samenwerken met vrijwilligers en informele netwerken om snel en effectief ondersteuning te bieden^[42].

De kracht van deze laag zit in het nabij zijn: zichtbaar, herkenbaar en verbonden met de leefwereld van inwoners. Voorzieningen in deze laag moeten *vindbaar en bereikbaar* zijn, ook voor mensen die minder vaardig zijn in de Nederlandse taal, moeite hebben met digitale systemen, minder mobiel zijn of simpelweg niet weten welke hulp mogelijk is. Daarom

“Steun die breed toegankelijk is”

investeren we in begrijpelijke communicatie, een menselijke benadering en fysieke ontmoetingsplekken waar mensen zonder drempels binnen kunnen komen met hun vragen. Door inwoners daarnaast te ondersteunen bij het versterken van hun vaardigheden en het wegwijs worden in het sociaal-maatschappelijk domein, vergroten we hun zelfstandigheid en kansen op participatie. Zo voorkomen we escalatie van problemen zoals schulden, isolement of werkloosheid, en dragen we bij aan een sterke, kansrijke samenleving.

Preventie en vroegsignalering

Door te investeren in *preventie* en *vroegsignalering* kunnen we al in een vroeg stadium ingrijpen of zelfs problemen voorkomen. Hier beginnen we al vroeg mee, door te investeren in een gezonde ontwikkeling van kinderen en hun omgeving, voor een *kansrijke start*^[43]. Preventie vormt de eerste en meest duurzame verdediging binnen het sociaal-maatschappelijk domein. Het richt zich op het herkennen van risico's en het versterken van *beschermende factoren*, zodat mensen in staat zijn hun leven gezond, veilig en zelfstandig in te richten. Denk aan inzet op gezonde leefstijl, mentale gezondheid, financiële stabiliteit en sociale verbondenheid. Door inwoners tijdig te informeren, te activeren en te ondersteunen, bijvoorbeeld via opvoedondersteuning, buurtactiviteiten, jongerenwerk of

themabijeenkomsten, kunnen we zwaardere zorg voor zijn. Dit is niet alleen beter voor inwoners, maar ook voor het systeem als geheel: het verlaagt de zorgvraag en voorkomt duurdere hulpverlening.

Vroegsignalering vindt plaats binnen elke laag van het sociaal-maatschappelijk domein, want waar mensen samenleven moeten we ook naar elkaar omkijken. In de laag van laag-drempelige steun zetten we ook in op *formele* vroegsignalering. Dit maakt het nodig om samen te werken. In Zuidplas bouwen we aan een sterk netwerk van signalerende professionals en organisaties. Onder andere de jeugdgezondheidszorg, kinderopvang en schoolmaatschappelijk werk zijn hierin onmisbaar. Onderwijsinstellingen signaleren leerproblemen en gedragsveranderingen, zorginstellingen herkennen fysieke of mentale klachten, wijkagenten en handhavers zien het ontstaan van problematisch middelengebruik en criminele activiteiten, en thuiszorgmedewerkers pikken signalen van vereenzaming of dementie op. De toegang heeft een brede blik op zorgwekkende signalen bij individuele inwoners en op welke bredere maatschappelijke trends we moeten inzetten.

“Waar mensen samenleven, moeten we naar elkaar omkijken”

Door te investeren in preventie, samenwerking en een *herkenbare toegang*, bouwen we aan een gezonde en veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen mee kan doen, en op tijd passende ondersteuning ontvangt. En waar laagdrempelige steun niet volstaat, is het essentieel dat de volgende laag *gerichte hulp snel*, doelgericht en samenhangend wordt ingezet. Zo blijft onze inzet doelmatig en passend: altijd afgestemd op de situatie van de inwoner, met oog voor zijn of haar netwerk en leefwereld.

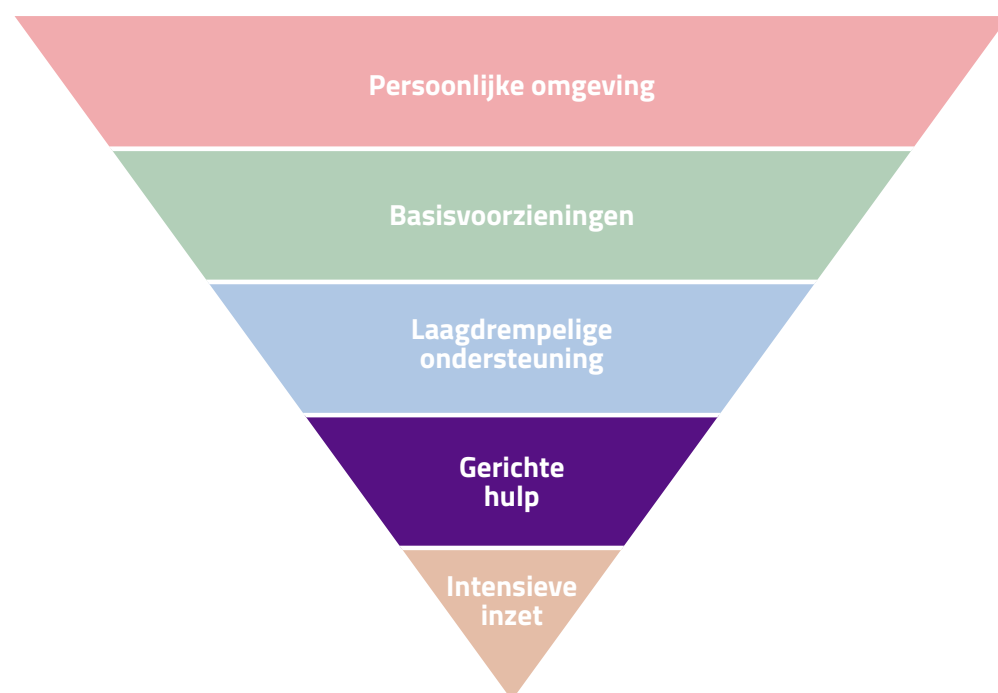

4.4 Doelmatig en passend

Investeren in maatwerk en effectiviteit binnen de laag: gerichte hulp

In de laag *gerichte hulp* binnen het sociaal-maatschappelijk domein draait alles om het bieden van ondersteuning die doelgericht, specifiek en efficiënt is. Deze laag vormt het vierde niveau in de piramide en richt zich op geïndiceerde hulpverlening voor inwoners die niet voldoende geholpen zijn met de sociale basis of *laagdrempelige ondersteuning*.

Figuur 6: de laag Gerichte hulp van het omgekeerde piramide-model

De kern van deze opgave is duidelijk: we bieden gerichte hulp aan inwoners die dat daadwerkelijk nodig hebben, en stemmen die hulp af op hun persoonlijke situatie, levensfase en sociale netwerk. In de digitale vragenlijst onder inwoners heeft de overgrote meerderheid van deelnemers (91%) aangegeven het belangrijk te vinden dat de gemeente mensen helpt die het zelf even niet redden. Ruim een kwart van de respondenten (30%) geeft aan soms te maken te hebben met professionele hulpverlening en 5% heeft hier regelmatig mee te maken. Ruim driekwart (79%) van de deelnemers vindt het daarbij belangrijk dat de gemeente voldoende rekening houdt met hun persoonlijke situatie bij het aanbieden van hulp of ondersteuning.

Dit vraagt om een doelmatige en passende aanpak, met hulpverlening en maatwerkvoorzieningen die aansluiten op de inwoner, de aard van het probleem en de context waarin iemand leeft. Dit betreft onder meer jeugdhulp, maatwerkvoorzieningen, jobcoaching, opvoedondersteuning, aangepast vervoer, passend onderwijs, huishoudelijke ondersteuning en schuldhulpverlening. Door de dienstverlening te optimaliseren en samen te werken aan een *effectieve keten van zorg*, vergroten we de impact van onze inzet en houden we zorg beschikbaar en betaalbaar voor wie het nodig heeft.

Gerichte hulp voor individuen

Om gerichte hulp effectief en verantwoord in te zetten, is het essentieel dat we duidelijke en meetbare doelen stellen en de voortgang hiervan structureel evalueren. Dit biedt zowel de inwoner als de professional houvast: wat willen we bereiken? Op welke termijn willen we dat? En wanneer is de hulp (gedeeltelijk) niet langer nodig? Door het stellen van doelen zorgen we voor gerichte begeleiding en kunnen we beter bepalen of en wanneer iemand weer op eigen kracht of met ondersteuning vanuit het eigen netwerk verder kan. Deze werkwijze voorkomt langdurige afhankelijkheid van zorg, bevordert zelfredzaamheid en draagt bij aan een efficiënte

inzet van middelen, zodat hulp tijdelijk, doelgericht en toekomstgericht is. Hierbij geldt dat elke inwoner en iedere situatie anders is, wat om slim maatwerk vraagt: de gemeente zoekt samen met de inwoner naar de meest passende oplossing die aansluit bij de persoonlijke omstandigheden. Vanuit het principe *zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig* kijken we bijvoorbeeld naar combinaties van lichte hulp in de vorm van laagdrempelige ondersteuning en gerichte hulp in de vorm van geïndiceerde zorg.

Gerichte hulp voor specifieke doelgroepen

In Zuidplas streven we naar een samenleving waarin iedereen ongeacht leeftijd, afkomst of beperking mee kan doen. Daarom bieden we hulp die afgestemd is op de behoeften van specifieke groepen. Jongeren krijgen ondersteuning bij mentale gezondheid, onderwijs en loopbaanontwikkeling^[44], ouderen bij eenzaamheid, mobiliteit en actief meedoen aan de maatschappij^[45] ^[46]. Voor kinderen en ouders is er jeugdhulp, opvoedondersteuning en voor- en vroegschoolse educatie^[47]. Statushouders worden begeleid bij inburgering en participatie. Voor werkzoekenden zetten we jobcoaching en re-integratie op maat in^[48]. Voor mensen met een laag inkomen die moeten leven van het sociale minimum zijn er inkomensregelingen en de voedselbank voor het versterken van de bestaanszekerheid^[49]. Mensen met een fysieke, verstandelijke of psychische

beperking kunnen rekenen op passend vervoer, dagbesteding, beschermd wonen of maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo ^[50]. Al deze vormen van hulp zijn geïndiceerd en vormen samen een vangnet dat gericht is op *duurzame participatie* en zelfstandigheid.

Gerichte hulp bij specifieke problematiek

Naast doelgroepgerichte hulp is er ook ondersteuning gericht op specifieke (maatschappelijke) vraagstukken. Denk hierbij aan dementie, overgewicht, armoede, scheiding, werkloosheid, schulden of discriminatie. Bij overgewicht bieden we ondersteuning via gezondheidsprogramma's ^[51], bij discriminatie middels een antidiscrimatievoorziening ^[52], en bij schulden via integrale schuldhulpverlening ^[53]. Ook thema's als bestaanszekerheid en mentale gezondheid krijgen gerichte aandacht ^{[54][55]}. Door hierbij domein overstijgend samen te werken, bijvoorbeeld tussen zorg, welzijn, veiligheid en inkomen, zorgen we voor een integrale aanpak die daadwerkelijk het verschil maakt in het leven van inwoners.

Gerichte hulp op wijkniveau

Hoewel we als gemeente Zuidplas in het algemeen goed scoren op vitaliteit en zelfredzaamheid vergeleken met andere gemeenten, zien we op wijkniveau dat er buurten zijn die extra aandacht verdienen ^[56]. Sommige wijken en buurten in Zuidplas hebben te maken met specifieke opgaven en kenmerken die

vragen om een gerichte aanpak die bij die wijk of buurt past. Dit geldt ook voor recreatieparken, waar zich achter de slagbomen regelmatig meervoudige problematiek voordoet en standaard voorzieningen zoals scholen, wijkagenten en handhaving ontbreken. Hierdoor is niet altijd goed zicht op wat zich soms bij gemarginaliseerde groepen afspeelt. In deze buurten, wijken en parken is soms sprake van een concentratie van armoede, een beperkte sociale samenhang, overlast voor omwonenden of achterblijvende gezondheidsresultaten. Op deze plekken zetten we daarom gericht in op het verminderen van kansenongelijkheid. We brengen de lokale behoeften in beeld en stemmen onze basisvoorzieningen en buurtinterventies daarop af. Dit doen we samen met bewoners, buurtorganisaties en professionals in het veld. Of het nu gaat om extra inzet op multifunctionele buurthuizen, laagdrempelige GGZ, ondersteuning voor alleenstaande ouders of programma's gericht op gezonde leefstijl, de hulp sluit aan bij wat in die wijk echt nodig is. Door op wijkniveau gericht te acteren, bevorderen we *gelijke kansen* en versterken we de leefbaarheid en vitaliteit in buurten waar dat het hardst nodig is.

Met een doelgerichte, specifieke en efficiënte aanpak zorgen we in deze laag van gerichte hulp voor passende ondersteuning waar dat echt nodig is. Door nauw aan te sluiten op de behoeften van doelgroepen, in te spelen op maatschappelijke problematiek en gericht te investeren in kwetsbare wijken, leveren we maatwerk met impact. Tegelijkertijd realiseren we ons dat sommige situaties complexer zijn dan ze in eerste instantie lijken. Daarom is binnen deze laag ook ruimte voor een brede uitvraag: een zorgvuldige verkenning van meerdere leefgebieden, zoals werk, gezondheid, gezin, wonen, veiligheid en inkomen, om samenhangende problematiek in beeld te brengen. Dit helpt ons om tijdig te signaleren wanneer de situatie van inwoners een meer intensieve, multidisciplinaire aanpak vereist. In zulke gevallen gaan we over naar de onderste laag van de piramide: *intensieve inzet*, met als bijbehorende opgave *Gecoördineerd en Integraal*. Binnen deze laag werken we samen met partners in zorg, veiligheid en het sociaal domein aan een goed afgestemde, gecoördineerde aanpak voor de meest kwetsbare inwoners. Want juist waar problemen zich opstapelen, maken samenhang, regie en expertise het verschil.

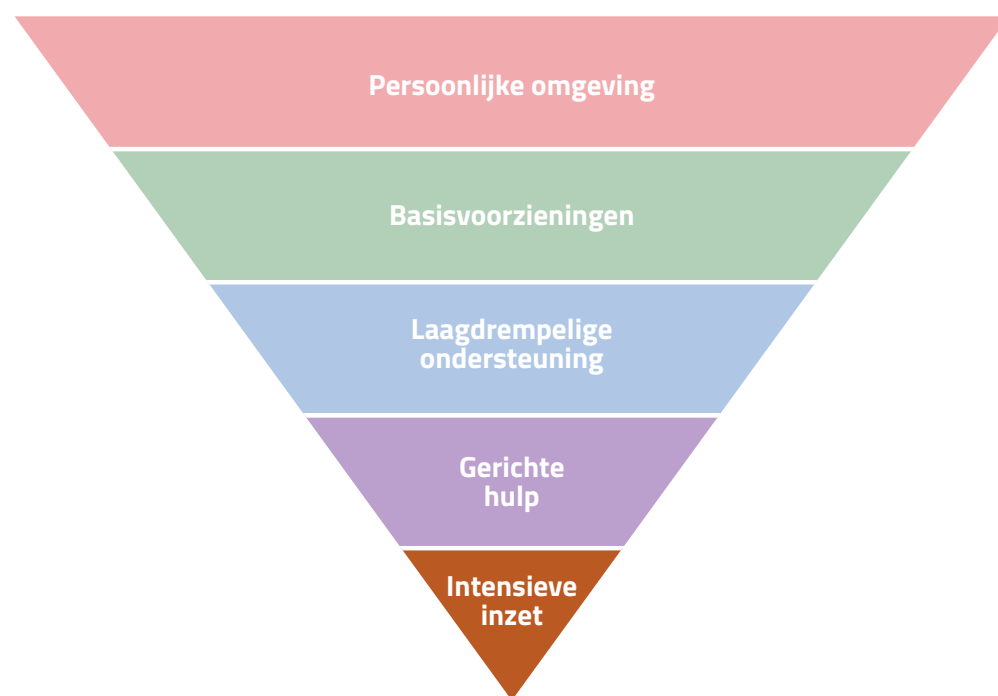
“Doelgerichte, specifieke en efficiënte aanpak”

4.5 Gecoördineerd en integraal

Versterken van samenhang en regie bij de intensieve inzet gericht op multiproblematiek

In de punt van de piramide van het sociaal-maatschappelijk domein bevinden we ons in de laag waar de uitdagingen het meest complex zijn en waar de standaardoplossingen tekortschieten. Bij multiproblematiek spelen meerdere, complexe problemen tegelijkertijd op verschillende leefgebieden wat maakt dat mensen er moeilijk zelfstandig uitkomen.

Figuur 7: de laag Intensieve inzet van het omgekeerde piramide-model

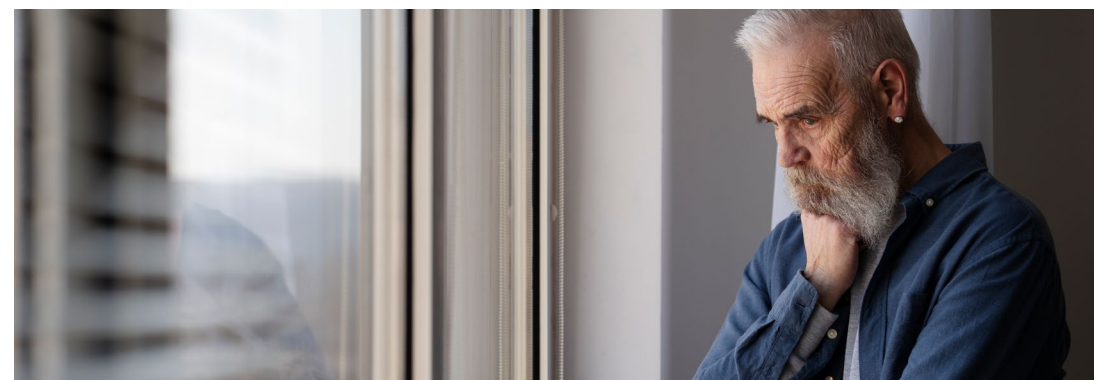
Er is bijvoorbeeld niet alleen sprake van stress, ingrijpende levensgebeurtenissen en acute schulden, maar ook van psychische problemen, opvoedproblemen en werkloosheid. Er ontstaat een domino-effect: binnen een gezin kunnen financiële zorgen bijvoorbeeld leiden tot een opbouw van spanning, wat vervolgens kan uitmonden in verslavingsproblematiek, huiselijk geweld, overlast in de buurt of dakloosheid^[57].

Het gaat daarbij niet alleen om een opeenstapeling van problemen, maar ook om een onderling samenspel van belemmeringen die herstel extra ingewikkeld maakt. Een ex-gedetineerde komt bijvoorbeeld vaak moeilijker aan werk, terwijl een baan juist essentieel is om recidive te voorkomen^[58]. Iemand met een posttraumatische stressstoornis ervaart vaak concentratieproblemen, waardoor het leren van de Nederlandse taal extra uitdagend wordt, wat op zijn beurt sociale isolatie kan versterken. En bij mensen met acute schulden raakt het probleemoplossend vermogen vaak zo aangetast, dat het lastig wordt om de juiste hulp in te schakelen, juist wanneer die het hardst nodig is^[59]. De problematiek blijkt onderling vaak sterk verweven en wordt veelal van generatie op generatie doorgegeven. Waar in de zorg al langer aandacht is voor een integrale benadering van deze problematiek, blijft de verbinding met het veiligheidsdomein soms nog onderbelicht^[60].

Juist daarom is het noodzakelijk om *domeinoverstijgend* samen te werken en actief de verbinding te zoeken tussen zorg, welzijn en veiligheid. De gemeente vervult hierin een coördinerende en verbindende rol en heeft met de komst van de Zorg- en Veiligheidskamer een belangrijke stap gezet in deze verantwoordelijkheid.

Integrale aanpak

Op dit niveau is de belangrijkste opgave voor de gemeente de coördinatie van integrale zorg en ondersteuning: juist daar waar reguliere hulp vastloopt, moet hulpverlening zo effectief mogelijk georganiseerd worden. Deze uitdaging vraagt om duidelijke regie vanuit de gemeente, waarbij we zorgen voor *directe veiligheid*, een integrale analyse, een holistische benadering en kwalitatieve, passende zorg. De bedoeling is dat multidisciplinaire hulpverlening aanvoelt als één ondersteuningspakket dat gaat leiden tot duurzame stabiliteit in het leven van de inwoner(s). We brengen hulpverlening gericht op alle levensgebieden samen, schalen deze waar nodig op en brengen partijen bij elkaar gezamenlijk optrekken in de aanpak van complexe casuïstiek ^[61]. Hiermee voorkomen we tevens dat partijen elkaar gaan tegenwerken en borgen we de zorgplicht van de gemeente in de breedste zin. We richten ons op het herstellen van veiligheid en het creëren van stabiele omstandigheden waarbij wordt afgestemd op de behoeften van ieder individu, of het nu jeugdigen, volwassenen, ouderen of hele gezinnen

betreft: iedereen wordt gehoord en krijgt gepersonaliseerde, specialistische ondersteuning^[62].

De betrokken zorgpartijen hanteren hierbij de methode *1Gezin1Plan1Regisseur*^[63]. Deze methode vormt een belangrijke pijler bij de integrale aanpak van meervoudige- en complexe problematiek. De werkwijze is gericht op het centraal stellen van het gezin of de persoon en het bundelen van de inspanningen van betrokken hulpverleners rondom één gezamenlijk plan van aanpak. In plaats van losse trajecten of gefragmenteerde hulpverlening, wordt er gewerkt met één plan dat integraal is afgestemd op de situatie, behoeften en doelen van het betrokken gezin of individu. Eén regisseur coördineert het proces en bewaakt de voortgang, afstemming en effectiviteit van de ondersteuning. Dit zorgt voor overzicht, vermindert druk bij inwoners en voorkomt tegenstrijdige hulptrajecten. De methode bevordert samenwerking tussen verschillende domeinen en maakt het mogelijk om gericht te werken aan veiligheid, stabiliteit en herstel.

Opschalen en afschalen

Binnen deze intensieve trajecten is het van belang dat er ruimte is voor de professional zodat deze de flexibiliteit heeft om zijn of haar expertise in te zetten en waar nodig te escaleren. Zo kan het bij ernstige ontregeling nodig zijn om op te schalen naar een psychiatrische opname. In het geval van dreigende onveiligheid kan overgegaan worden naar verplichte hulp via bijvoorbeeld jeugdbescherming, de Wet verplichte GGZ of de Wet zorg en dwang^[64]. Wanneer signalen van radicalisering bij een jongere worden opgevangen kan in samenwerking met het lokale veiligheidshuis en gespecialiseerde hulpverleners direct een interventietraject worden gestart^[65]. Door snel te schakelen kunnen gevaarlijke en schrijnende situaties worden voorkomen. Tegelijkertijd is het even belangrijk om af te schalen zodra stabiliteit hersteld is. Zo voorkomen we onnodige belasting van voorzieningen en zorgen we voor een duurzame route naar zelfredzaamheid en herstel. Om de aanpak van meervoudige problematiek verder te versterken is het van belang dat gegevensdeling en administratieve processen vergemakkelijkt worden zodat betrokken professionals daadwerkelijk domein overstijgend kunnen samenwerken, zonder hierbij de privacy en eigen regie van gezinnen uit het oog te verliezen.

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Ook maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn belangrijke schakels in deze integrale en intensieve aanpak. Voor inwoners die door een opeenstapeling van problemen of huiselijk geweld dak- of thuisloos dreigen te raken, zorgen we voor een veilige en stabiele opvangomgeving die gericht is op herstel en het versterken van de eigen regie. Dit vraagt om heldere kwaliteitsafspraken met opvangorganisaties en een sterke focus op door- en uitstroom naar zelfstandig wonen^[66]. Daarbij faciliteren we de samenwerking tussen maatschappelijke opvang, zorgaanbieders en woningcorporaties om te voorkomen dat mensen langdurig in de opvang verblijven wanneer zelfstandig wonen mogelijk is. Door in te zetten op preventie, tijdige signalering en het creëren van passende huisvestingsmogelijkheden, dragen we verder bij aan duurzame oplossingen en beperken we de instroom in de opvang^[67].

Onze ambitie als gemeente is een samenleving waarin ook inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid meedoen. Voor inwoners die te maken hebben met een opeenstapeling van problemen op meerdere levensgebieden is een integrale, multidisciplinaire en systeemgerichte aanpak noodzakelijk. Door intensieve samenwerking, heldere regie en een gecoördineerde inzet voorkomen we escalatie en ondersteunen we onze meest kwetsbare inwoners op weg naar een stabiel en waardiger bestaan.

“We voorkomen escalatie en ondersteunen onze meest kwetsbare inwoners”

5. Organisatie opgaven

Cultuurverandering en wendbare rolneming

Om de maatschappelijke opgaven uit hoofdstuk 4 te realiseren, is het nodig dat we als organisatie integraal en ketengericht werken, met oog voor de leefwereld van onze inwoners. Dat vraagt op bepaalde vlakken om een *cultuurverandering* en het stroomlijnen of herzien van processen. Cultuurverandering betekent dat we niet alleen beter willen samenwerken, maar ook durven om met een open en flexibele houding over domeingrenzen heen te kijken. Zo maken we onze dienstverlening overzichtelijker, efficiënter en beter in staat om achterliggende problemen vroegtijdig te signaleren.

De gemeente Zuidplas vervult in het realiseren van deze integrale visie meerdere belangrijke rollen. De wendbaarheid die uit deze integrale aanpak voortkomt stelt medewerkers en de organisatie als geheel in staat om flexibel te schakelen afhankelijk van de situatie, opgave of context^[68]. Hierdoor kunnen we maatwerk leveren in een steeds veranderende samenleving, effectiever samenwerken met inwoners en partners en responsief handelen op nieuwe maatschappelijke opgaven en landelijke ontwikkelingen.

Voorbeelden van deze diverse rolneming zijn het *faciliteren* van initiatieven van inwoners en het versterken van zowel formele als informele netwerken, zoals mantelzorgers, vrijwilligers

en maatschappelijke organisaties. Daarbij bieden we ondersteuning en ruimte om vanuit de gemeenschap zelf tot oplossingen en activiteiten te komen. Tegelijkertijd *ontwikkelen* we beleid dat gericht is op het vergroten van gelijke kansen en het versterken van sociale cohesie. We *verbinden* het sociale- en fysieke domein, zodat inwoners profiteren van een samenhangende leefomgeving. Tot slot *coördineren* we de samenwerking tussen verschillende partners, wetten en beleidsterreinen. We zorgen voor afstemming en samenhang in de uitvoering, steeds met het perspectief van de inwoner als uitgangspunt.

Zo bouwen we aan een organisatie die effectief inspeelt op de complexe, veelzijdige werkelijkheid van onze inwoners. Vanuit deze rollen werken we de komende jaren aan vier organisatieopgaven die deze beweging mogelijk maken:

1. het bevorderen van een gezond en actief leven;
2. het realiseren van een sterke ketensamenwerking;
3. het inzetten op impactgedreven werken en
4. het prioriteren van een inclusieve benadering.

Alleen zo realiseren we een toekomstbestendige, sociale infrastructuur voor alle inwoners.

“Flexibel schakelen afhankelijk van de situatie, opgave of context”

5.1 Van klacht naar kracht

Gezond en actief leven: van zorg naar welzijn

De gemeente Zuidplas kiest bewust voor een koers die de focus verlegt van het verstrekken van zorg naar het versterken van gezondheid, welzijn en veerkracht. We noemen dit de beweging van klacht naar kracht. In plaats van te reageren op problemen, investeren we aan de voorkant: in het dagelijks leven, in wat mensen belangrijk vinden, in vitale leefomgevingen en in de eigen kracht van inwoners. Zo bouwen we aan een gemeenschap waarin gezondheid méér is dan het ontbreken van ziekte, en waar welzijn en participatie de basis vormen voor een betekenisvol leven.

Deze beweging vraagt om een omslag in denken en doen: van reactief naar preventief. We zetten stevig in op *gezondheidsbevordering*, waarbij we gezondheidsproblemen voorkomen of tegengaan dat ze verergeren. Denk aan initiatieven gericht op een gezonde leefstijl, mentale gezondheid^[69] en het bevorderen van sociale samenhang^[70]. Deze beweging sluit aan op landelijke ontwikkelingen in het zorg- en sociaal domein waarin het versterken van de sociale basis en de preventieve inzet centraal staan. Door aandacht te hebben voor de omgeving waarin mensen wonen, werken en leren,

zorgen we dat inwoners worden ondersteund in het maken van gezondere keuzes.

Een belangrijk uitgangspunt daarbij is het *normaliseren* van alledaagse vragen en zorgen^[71]. Niet elke hulpvraag vraagt om professionele inzet. Veel kan worden opgevangen binnen het eigen netwerk of met lichte, toegankelijke ondersteuning. Door daarop in te zetten, voorkomen we onnodige zorgtrajecten en houden we ruimte over voor mensen die echt intensieve hulp nodig hebben.

“Niet elke hulpvraag vraagt om professionele inzet”

Onze aanpak sluit aan bij het gedachtegoed van positieve gezondheid: gezondheid is het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan, en regie te voeren over het eigen leven^[72]. Factoren zoals zingeving, sociale relaties, meedoen, mentale weerbaarheid en dagelijks functioneren zijn hierin net zo belangrijk als medische zorg en maatschappelijke hulpverlening. Deze brede blik op gezondheid voorkomt hulpafhankelijkheid en onnodige medicalisering en draagt bij aan een samenleving waarin mensen zich gewaardeerd en verbonden voelen.

We maken een duidelijke *beweging naar de voorkant*, ofwel: naar het versterken van de bovenste lagen van de omgekeerde piramide. We investeren in preventie, vroegsignalering, leefstijlbevordering en het verbeteren van zowel gezondheidsvaardigheden^[73] als basisvaardigheden, zoals taal, budget en digitale vaardigheden^[74]. Dit vergroot de kans op zelfstandigheid, zelfregie en maatschappelijke participatie, en verkleint de kans op problemen die later zwaardere ondersteuning vereisen. Zo pakken we problemen aan bij de wortel, en bouwen we aan structurele oplossingen in plaats van tijdelijke pleisters te plakken.

Daarbij is het versterken van het sociaal netwerk en de *verbinding tussen formele en informele hulp essentieel*. Familie, burens, vrijwilligers en mantelzorgers zijn vaak de eerste schakel in hulp en vroegsignalering. Door deze netwerken te ondersteunen en beter te verbinden met professionals, ontstaat een robuuste sociale infrastructuur die inwoners helpt om langer zelfstandig te wonen en gezond te leven.

Met deze aanpak zorgen we dat ondersteuning dichtbij en toegankelijk blijft, dat zorg beschikbaar is waar die echt nodig is, en dat we samen toewerken naar een samenleving waarin iedereen ertoe doet. Want als we inzetten op wat mensen wél kunnen, wat hen verbindt en in beweging brengt, maken we daadwerkelijk de stap van klacht naar kracht, van zorg naar welzijn.

5.2 Ketensamenwerking

Samen zorgen voor samenhangende zorg

Om de opgaven in Zuidplas effectief aan te pakken, is ketensamenwerking onmisbaar. Dit betekent dat gemeente-, zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen en andere partners samenwerken aan een *gedeelde verantwoordelijkheid*: het versterken van welzijn, zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners.

Deze samenwerking is gebaseerd op gelijkwaardigheid, vertrouwen en gezamenlijke sturing. Elke ketenpartner brengt unieke kennis, ervaring en perspectieven in. Door elkaar te erkennen als gelijkwaardige partners ontstaat een cultuur waarin open communicatie, gezamenlijke besluitvorming en respect voor elkaars rollen centraal staan. Gedeelde verantwoordelijkheid betekent dat alle betrokkenen zich medeverantwoordelijk voelen voor het behalen van maatschappelijke doelen en het in stand houden van een *effectieve keten van zorg*. Dit vraagt om duidelijke afspraken, ruimte voor ieders bijdrage en het gezamenlijk monitoren van de voortgang.

Hiermee sluiten we aan op de landelijke trend gericht op het toekomstbestendig maken van zorg in Nederland, waarbij gestreefd wordt naar een gelijkwaardige samenwerking

tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorginstellingen^[75]. Om duurzame oplossingen te vinden voor zowel de toenemende zorgvraag als tekorten in de zorg is een verbetering van de samenhang tussen zorg en welzijn noodzakelijk, evenals het verminderen van de arbeidsmarkttekorten in de zorgsector. Gemeenten gaan daardoor nauwer samenwerken met zorginstellingen en welzijnsorganisaties om de integratie van zorg en welzijn te bevorderen. Dit betekent dat er meer overleg en afstemming nodig is om de dienstverlening te versterken^{[76][77]}.

Daarnaast is het van belang dat wij als gemeente stevig invulling geven aan ons opdrachtgeverschap. Dit betekent dat we onze rol en verantwoordelijkheid actief pakken, aanspreekbaar zijn en die aanspreekbaarheid ook van onze partners verwachten. We handelen transparant, zijn betrouwbaar en voorspelbaar in onze werkwijze, bijvoorbeeld door consistente toepassing van vastgestelde methodieken en kaders, zoals verankerd in ons subsidiebeleid^[78]. Afhankelijk van de situatie en samenwerkingspartner kijken we naar onze rol en de benodigde samenwerking, waarbij steeds het gezamenlijke doel vooropstaat.

Door de ketensamenwerking beter te organiseren en integraal te werken, kunnen we zorg en ondersteuning beter

op elkaar afstemmen, versnippering tegengaan en sneller inspelen op complexe hulpvragen. Binnen de keten van het sociaal-maatschappelijk domein vervullen cliëntenraden, adviesraden, ervaringsdeskundigen en onafhankelijke client-ondersteuners^[79] een belangrijke rol. Hun onafhankelijke blik helpt om beleid en uitvoering te toetsen aan de werkelijkheid en draagt bij aan de legitimiteit, transparantie en kwaliteit van de besluitvorming. Zij vangen signalen uit de samenleving op, denken mee over ontwikkelingen in het sociaal-maatschappelijk domein en reflecteren kritisch op het handelen van de gemeente en haar partners. Om deze rol optimaal te benutten, investeren wij in een constructieve samenwerking, gebaseerd op wederzijds respect, tijdige informatievoorziening en ruimte voor dialoog.

We realiseren ons dat veel maatschappelijke opgaven niet stoppen bij de gemeentegrenzen. Daarom zoeken we bij onder andere de inkoop van jeugdzorg en Wmo^[80], bij de organisatie van de openbare gezondheidszorg en bij begeleiding op het gebied van werk, inkomen en schulden^[81] actief de intergemeentelijke samenwerking op. Ook op thema's als mentale gezondheid, gezond gewicht, valpreventie en dementie werken we samen in regionale verbanden. Door kennis en ervaringen uit te wisselen, leren we van andere gemeenten en voorkomen we dat overal afzonderlijk het wiel opnieuw wordt uitgevon-

den. Deze kruisbestuiving is essentieel om samen sterker te staan in het aanpakken van complexe maatschappelijke vraagstukken.

Als gemeente nemen we het voortouw door de samenwerking binnen onze eigen organisatie te verbeteren en het goede voorbeeld te geven. We behouden wat goed gaat, versterken wat beter kan en vernieuwen waar dat nodig is. Dat vraagt lef, inzicht in elkaars rollen en de bereidheid om continu te leren en te verbeteren. Alleen zo kunnen we, samen met onze ketenpartners, onze maatschappelijke ambities waarmaken.

“Maatschappelijke opgaven stoppen niet bij de gemeentegrenzen”

5.3 Impactgedreven werken

Doen wat nodig is en doen wat werkt

Om écht het verschil maken voor onze inwoners kiezen we voor impactgedreven werken: een aanpak die helpt om gerichte keuzes te maken gebaseerd op wat inwoners ervaren en nodig hebben. Dit houdt in dat we vooraf benoemen welke maatschappelijke effecten we nastreven, deze meetbaar maken en systematisch volgen. Dat vraagt om een andere manier van denken en doen, waarbij we samen met partners en inwoners gericht toewerken naar betekenisvolle uitkomsten. We bouwen dit stapsgewijs op, met ruimte voor reflectie, bijsturing en gezamenlijke ontwikkeling.

Een belangrijke pijler onder impactgedreven werken is *datagedreven werken*^[82]. We verzamelen en gebruiken relevante data om beter inzicht te krijgen in de opgaven, om gericht te werken en om de effecten van beleid zichtbaar te maken. Data helpt ons bijvoorbeeld tijdig te signaleren waar problemen ontstaan, waar bepaalde groepen uitvallen of waar preventie voor het meeste effect zorgt. Door data slim te gebruiken, kunnen we beter anticiperen op ontwikkelingen, keuzes onderbouwen met actuele informatie, onze voortgang evalueren en onze inspanningen maximaliseren.

Bovendien kunnen we door de impact van beleid inzichtelijk te maken aantonen welk maatschappelijk rendement de investering van de gemeente opbrengt. Datagericht sturen helpt ons niet alleen om efficiënter te handelen, maar ook om gerichte, onderbouwde beleidskeuzes te maken die daadwerkelijk bijdragen aan onze doelen. Tegelijkertijd vraagt dit om een pragmatische afweging van de kosten en baten van data-verzameling en -analyse. Wanneer het verzamelen van nieuwe data veel inspanning vergt, moet steeds kritisch worden beoordeeld of de verwachte meerwaarde van de inzichten opweegt tegen de benodigde inzet.

Daarnaast heeft een *evidence-based aanpak* onmiskenbare voordelen in ons werk. Hier willen we op drie manieren mee aan de slag gaan. Allereerst zetten we zo veel mogelijk in op factoren waarvan wetenschappelijk is aangetoond dat ze positief bijdragen aan gezondheid en welzijn, zoals stabiel werk, sociale cohesie en een veilige, stimulerende leefomgeving^[83]. Ten tweede maken we gebruik van bewezen methodieken en wetenschappelijk onderbouwde interventies, die hun effectiviteit al elders hebben bewezen en passen we

die toe op een manier die aansluit bij de lokale situatie^[84]. Tot slot verzamelen we ook zelf 'evidence' in de praktijk. We monitoren voortdurend de uitkomsten van ons beleid en meten deze aan de hand van vooraf opgestelde indicatoren^[85]. Zo bouwen we aan praktijkgericht bewijs over wat werkt in de specifieke context van Zuidplas en kunnen we waar nodig bijsturen.

Evidence-based werken is belangrijk maar er moet ruimte overblijven voor *innovatie*. Maatschappelijke opgaven zijn vaak complex en vragen om nieuwe oplossingen die zich nog moeten bewijzen. Bovendien leven we in een tijd waarin technologische vernieuwing voortdurend grenzen verlegt. Daarom starten we bewust klein, experimenteren we waar nodig en ondervinden en evalueren we stap voor stap wat werkt en wat niet. Bij het geslaagd implementeren van innovatie horen slimme doelstellingen, tijdige en voortdurende monitoring en evaluatie van bereikte effecten. Zo vergroten we ons lerend vermogen en flexibiliteit. Door successen te benutten en knelpunten zichtbaar te maken groeit onze aanpak van onderop, gevoed door de praktijk.

Impactgedreven werken betekent ook dat we anders gaan samenwerken en opdrachten anders inrichten. Thema's als bestaanszekerheid, mentale gezondheid en een gezonde leefomgeving vragen om een integrale benadering, over

organisatie- en gemeentegrenzen heen. We sturen minder op problemen en steeds meer op maatschappelijke uitkomsten. Om impact te realiseren werken we daarom nauw samen met lokale, regionale en bovenlokale netwerkpartners, zoals zorgaanbieders, onderwijsinstellingen, kinderopvang en welzijnsorganisaties. Zij zijn cruciaal bij het duiden van resultaten en het gezamenlijk leren van ervaringen.

Dat vraagt om nieuwe afspraken met partners, met ruimte voor leerdoelen, tussentijdse evaluaties en gezamenlijke bijstelling. Geen vast stramien, maar een gezamenlijke aanpak met een dynamisch en gedeeld begrip van waar verbetering nodig is. Ook van onze partners verwachten we een actieve, lerende en open houding in deze ontwikkeling. We willen samen ontdekken wat werkt, wat waardevol is en hoe we dat zichtbaar kunnen maken om zo te zorgen voor blijvende impact. Zo maken we, als gemeente en als netwerk, het verschil voor de inwoners van Zuidplas.

“Een dynamisch en gedeeld begrip van waar verbetering nodig is”

5.4 Inclusie

Ruimte voor iedereen

In Zuidplas creëren we de voorwaarden voor een samenleving waarin iedereen zich welkom, gezien en gewaardeerd kan voelen. Een gemeenschap waarin afkomst, overtuiging, beperking of geaardheid geen belemmering vormt om mee te doen en jezelf te ontwikkelen. We omarmen *diversiteit* en bevorderen *gelijkwaardigheid*, niet als apart thema, maar als rode draad door al ons denken en doen^[86]. We gaan actief discriminatie tegen en accepteren niet dat mensen worden buitengesloten of achtergesteld^[87]. We werken doelgericht aan gelijke behandeling en kansen voor iedereen en zorgen dat onze eigen werkwijzen transparant, voorspelbaar en vrij van uitsluiting zijn.

Inclusie is geen los beleidsonderdeel, maar een doorlopende opdracht. Het raakt alle lagen van het sociaal-maatschappelijk domein: van preventie en de sociale basis tot laagdrempelige steun, gerichte hulp en zwaardere zorg. In elke laag van de piramide moet een inwoner zich erkend en betrokken kunnen voelen. Of het nu gaat om deelname aan een sportvereniging, het gebruikmaken van een buurthuis, of toegang tot specialis-

tische zorg: inclusie betekent dat we niemand uitsluiten en dat we barrières actief wegnemen, zowel in beleid als uitvoering. Zo maken we inclusie geen uitzondering, maar de norm. Inclusie betekent ook erbij horen: naar elkaar omkijken en elkaar betrekken. Een inwoner staat niet alleen maar maakt deel uit van een sociaal netwerk, formeel of informeel. Buurtgenoten, collega's, vrijwilligers, mantelzorgers, professionals: samen vormen zij het vangnet dat mensen nodig hebben om mee te doen en zich gezien te voelen. Die betrokkenheid heeft ook een beschermende kracht. Door echt interesse te tonen signaleren we sneller wanneer het niet goed gaat. Of het nu de buurman is die zijn gordijnen niet meer opent, of de psycholoog die ziet dat iemand achteruitgaat. Vroegsignalering begint bij aandacht. Door elkaar te zien kunnen we isolement, uitsluiting en leed voorkomen. Een inclusieve samenleving is een samenleving die *gelijke kansen* biedt voor iedereen. Gelijke kansen beginnen bij de start van het leven. De eerste duizend dagen van een kind zijn bepalend voor de rest van hun ontwikkeling. Daarom investeren we in een *kansrijke start*^[88], zodat alle kinderen - ongeacht hun thuissituatie - veilig kunnen opgroeien en gelijke kansen krijgen in het leven. Ook later in het leven zorgen

we voor toegang tot goed onderwijs en mogelijkheden voor persoonlijke groei^[89]. Niet iedereen beschikt over hetzelfde sociale vangnet of heeft toegang tot gelijke kansen via het eigen netwerk. Of iemand nu jong is of ouder, met of zonder beperking: iedereen moet de ruimte krijgen om mee te doen en zijn of haar talenten te ontwikkelen.

Gelijke kansen betekent ook: het *verkleinen van gezondheidsverschillen*^[90]. Gezondheidsverschillen zijn ongelijkheden in gezondheid en levensverwachting die vaak samenhangen met opleiding, inkomen of leefomgeving. Door in beleid met deze bredere factoren rekening te houden, kunnen gezondheidsverschillen worden verkleind. Inwoners met een lagere sociaaleconomische positie leven bijvoorbeeld gemiddeld korter en hebben vaker te maken met chronische of mentale gezondheidsproblemen. Dat is niet rechtvaardig, en niet onvermijdelijk. In Zuidplas zetten we daarom stevig in op preventie, leefstijlbevordering en toegankelijke zorg en ondersteuning. Zo zorgen we ervoor dat gezondheid niet afhangt van de situatie waarin je geboren bent, maar van de kansen die we samen creëren.

Een inclusieve samenleving vraagt om toegankelijke voorzieningen voor iedereen^{[91][92]}. Of het nu sport, cultuur of openbaar vervoer betreft: mensen moeten gemakkelijk mee kunnen doen.

We zorgen dat ontmoetingsplekken bereikbaar zijn, ook voor mensen met een beperking of een chronische aandoening, en dat niemand wordt buitengesloten van wat Zuidplas te bieden heeft. Dat bevordert sociale verbondenheid en de kwaliteit van leven.

Inclusie betekent volwaardig mee kunnen doen en werk speelt daarin een sleutelrol^[93]. *Werk is meer dan inkomen*: het biedt structuur, sociale contacten en zingeving. Bovendien omvat het meer dan betaald werk: denk ook aan mantelzorg, het volgen van een studie, vrijwilligerswerk en opvoedtaken. Daarom stimuleren we participatie in de breedste zin van het woord^{[94][95]}. Zeker op het gebied van (arbeids)participatie willen we dat iedereen gelijke kansen krijgt om mee te doen, ongeacht achtergrond, beperking of opleidingsniveau. Werk draagt niet alleen bij aan financiële zelfstandigheid, maar ook aan eigenwaarde, persoonlijke ontwikkeling en verbondenheid met de samenleving. Het is een krachtige motor voor inclusie en voor het benutten van het potentieel van al onze inwoners.

We geloven dat we deze inclusieve samenleving alleen samen kunnen realiseren. Door actief samen te werken met inwoners, maatschappelijke organisaties, onderwijs, zorg en verenigingen.

Door te luisteren, te leren en continu te verbeteren. Zo bouwen we aan een Zuidplas waar iedereen meetelt, meedoet en de kans krijgt om het beste uit zichzelf te halen. Zuidplas is van ons allemaal. Samen maken we het een plek waar diversiteit wordt gewaardeerd en waar iedereen zich echt thuis voelt

“Niemand wordt buitengesloten van wat Zuidplas te bieden heeft”

6. Slotwoord: van visie naar werkelijkheid

Met deze integrale visie zetten we een krachtige eerste stap richting een toekomst waarin elke inwoner van Zuidplas de kans krijgt om mee te doen, zich te ontwikkelen en zich thuis te voelen. De visie markeert een gedeeld vertrekpunt voor beleid en uitvoering binnen het sociaal-maatschappelijk domein, gebaseerd op samenhang, inclusie, preventie en eigen kracht.

De kracht van deze visie zit in de samenwerking. We realiseren onze opgaven niet alleen, maar samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, zorg- en onderwijsinstellingen en andere partners. We zetten in op duurzame relaties, versterken bestaande netwerken en bouwen aan nieuwe verbindingen. Inwoners blijven actief betrokken via participatietrajecten, feedbacksessies en het inwonerspanel. Want alleen door samen te bouwen, brengen we de visie echt tot leven.

We richten ons op de ontwikkeling van monitoring en evaluatiemethodes, waarmee we kwantitatieve en kwalitatieve informatie verzamelen over de uitvoering. We rapporteren periodiek aan betrokkenen en stellen het programma bij waar nodig, op basis van inzichten uit data, ervaringen van professionals en signalen van inwoners. Zo maken we werk van lerend en responsief beleid.

Openheid en communicatie zijn hierin essentieel. We delen voortgang, successen en lessen op een toegankelijke manier, zodat iedereen kan meedenken en meedoen. Door open te zijn over waar het goed gaat en waar het schuurt, versterken we het vertrouwen en de betrokkenheid.

Tot slot borgen we deze visie in de cultuur en werkwijze van de gemeentelijke organisatie. We investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers en partners, bevorderen innovatie en werken over domeinen heen. Zo maken we van integraliteit geen principe op papier, maar een manier van denken en doen.

Wat maakt deze visie uniek voor Zuidplas?

Op het eerste gezicht zouden veel van de elementen uit deze visie van toepassing kunnen zijn in elke gemeente. Zo heeft elk kind heeft goed onderwijs nodig. Toegankelijke ondersteuning en aandacht voor veiligheid zijn overal van belang. Maar de kracht van deze visie ligt in de manier waarop deze waarden specifiek zijn verbonden aan de identiteit van Zuidplas. De sterke gemeenschapszin en de wederkerigheid onder inwoners vormen het fundament van deze visie. De wijze waarop we deze visie tot stand hebben gebracht, door intensief in gesprek te gaan met inwoners, maatschappelijke partners alsook door ons lokaal beleid integraal te verbinden, geeft deze visie haar unieke Zuidplas karakter.

“Zo maken we van integraliteit een manier van denken en doen”

Waar we Zuidplas echt naar voren zullen zien komen is in het concrete vervolg van deze visie. We hebben hier een eindbeeld geschetst en bij de volgende stap zullen we scherp analyseren welke veranderingen voor ons liggen om deze stip op de horizon te bereiken. Sommige onderdelen van deze visie doen we al goed, andere vragen om meer samenhang of kunnen efficiënter worden ingericht. Op bepaalde gebieden van onze dienstverlening willen we bovendien een duidelijke stap zetten in verdere professionalisering.

Nergens wordt deze visie zo concreet als in Cortelande, het dorp waar we vanaf de eerste steen bouwen aan een gemeenschap. Een nieuw dorp zonder wortels dat zich moet verbinden met diepgewortelde gemeenschappen met een rijk verleden en eeuwenlange vorming. Daar komt de kracht van deze visie tot leven: in het scheppen van een sociale basis die niet alleen is bedacht, maar daadwerkelijk wordt gebouwd, samen met en door onze inwoners.

Naast diverse beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's gericht op specifieke aspecten van het sociaal-maatschappelijk domein brengen we deze visie verder tot leven via een integraal uitvoeringsprogramma. Hierin vertalen we onze overkoepelende ambities naar concrete acties, tijdslijnen, mijlpalen en verantwoordelijke partijen. Dit programma biedt zowel houvast als sturing, en vormt het fundament om doelgericht te werken en voortgang te meten. Om weloverwogen

keuzes te maken werken we verder aan de ontwikkeling van een concreet afwegingskader. Omdat wij veel waarde hechten aan de transparante en zorgvuldige onderbouwing van onze beleidskeuzes hebben we een eerste versie van dit afwegingskader opgenomen in de visie als bijlage (bijlage 8: *Zo maken we keuzes*).

Hoewel we hier een eindbeeld visualiseren is het opstellen van deze visie geen eindpunt, maar een vertrekpunt. We varen een gezamenlijke koers richting een sociaal en veerkrachtig Zuidplas, waarin iedereen telt, meedoet en zich kan ontwikkelen. Ruimte voor iedereen!

“Ruimte voor iedereen!”

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1: Managementrapportage

Bijlage 2: Huidige beeld Zuidplas

Bijlage 3: Terugkoppeling Uitgangspunten Startnotitie

Bijlage 4: Relevante wettelijke kaders

Bijlage 5: Relevante lokale, regionale en landelijke beleidskaders

Bijlage 6: Samenhang beleid lokaal

Bijlage 7: Samenhang beleid regionaal en landelijk

Bijlage 8: Afwegingskader: Zo maken we keuzes

Bijlage 9: Verslag participatietraject

Bijlage 10: Uitkomsten digitale vragenlijst inwonerspanel

Bijlage 11: Eerste reactie Adviesraad Sociaal Domein

Bijlage 12: Reactie Adviesraad Sociaal Domein op definitieve versie

Bijlage 13: Reactie College op advisering van Adviesraad Sociaal Domein

Bijlage 14: Bronnen

Bijlage 1 Samenvatting

De gemeente Zuidplas heeft met de Integrale Visie Sociaal-maatschappelijk Domein ingezet op een samenhangende en toekomstbestendige aanpak. Gezien de groei van de bevolking, de vergrijzing, de komst van een nieuw dorp, tekorten in de zorg en toenemende druk op financiële middelen, is het doel om de sociale basis te versterken, de eigen kracht van inwoners te stimuleren en ondersteuning effectief en efficiënt te organiseren. Deze visie is gebaseerd op de unieke identiteit van Zuidplas, waarin dorpse eigenheid en gemeenschapszin de basis vormen.

Identiteit, missie en visie

Zuidplas waardeert de eigenheid van haar dorpen en zet in op een inclusieve samenleving waarin er ruimte is voor iedereen. Onze missie is om inwoners te ondersteunen bij een gezond, kansrijk en veilig leven, waarin zij hun eigen keuzes kunnen maken en kunnen bijdragen aan de gemeenschap. De visie bouwt op vertrouwen in de kracht van mensen en op een stevige sociale basis als fundament voor een toekomstbestendig sociaal-maatschappelijk domein.

Sociaal-maatschappelijk speelveld

Het sociaal-maatschappelijk domein omvat alle beleidsterreinen die bijdragen aan het welzijn van onze inwoners: van onderwijs, sport en cultuur tot zorg, werk en veiligheid. Dit brede domein vraagt om samenhang, samenwerking en een integrale aanpak. We maken gebruik van het omgekeerde piramide-model, dat laat zien dat de kracht en netwerken van inwoners bovenaan staan en dat ondersteuning steeds specialistischer en intensiever wordt naarmate problemen complexer zijn. Deze piramide bestaat uit vijf lagen, van eigen kracht en basisvoorzieningen tot intensieve, specialistische inzet. Zo zorgen we voor een samenhangende en effectieve keten van zorg, met ondersteuning waarin preventie en maatwerk centraal staan en inwoners op het juiste moment passende hulp krijgen.

Maatschappelijke Opgaven

De visie vertaalt zich in vijf maatschappelijke opgaven:

1. Eigen kracht – We versterken de zelfredzaamheid en veerkracht van inwoners door te investeren in hun persoonlijke netwerk en maatschappelijke betrokkenheid.

Dit doen we door ruimte te geven aan eigen oplossingen en door de kracht van informele zorg en gemeenschapszin te benutten.

2. Sterke sociale basis – We bouwen via basisvoorzieningen aan een toegankelijke en vitale sociale basis waarin er ruimte is voor iedereen en betekenisvol contact centraal staat. Hierbij investeren we in sport, cultuur, onderwijs en ontmoetingsplekken die bijdragen aan gezondheid en participatie.
3. Toegankelijk en beschikbaar – We zorgen dat hulp en ondersteuning laagdrempelig, dichtbij en tijdig beschikbaar zijn voor alle inwoners, met aandacht voor begrijpelijke communicatie en het inzetten op preventie.
4. Doelmatig en passend – We bieden maatwerk waar nodig, gericht op de persoonlijke situatie van inwoners en afgestemd op hun context en behoeften. Dit vraagt om duidelijke doelen en voortdurende evaluatie om de effectiviteit van ondersteuning te waarborgen.
5. Gecoördineerd en integraal – Bij complexe problematiek zorgen we voor samenhangende ondersteuning over domeinen heen, met één regisseur en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Hierbij zoeken we naar oplossingen die veiligheid waarborgen en recht doen aan de persoonlijke situatie.

Organisatie opgaven

Cultuurverandering richting meer samenwerking en ketenregie, impactgedreven werken, inclusie en versterking van de preventieve infrastructuur.

1. Van klacht naar kracht – We verleggen de focus van zorg naar het versterken van gezondheid, welzijn en veerkracht door te investeren in preventie en eigen kracht.
2. Ketensamenwerking – We versterken samenwerking tussen professionals, domeinen en organisaties om inwoners beter en samenhangend te ondersteunen.
3. Impactgedreven werken – We sturen op meetbare resultaten en benutten data en kennis om samen te leren en te verbeteren.
4. Inclusie – We creëren een samenleving waarin iedereen zich welkom voelt en volwaardig kan deelnemen, ongeacht achtergrond of beperking.

De visie legt nadruk op integraal werken, investeren in preventie en het centraal stellen van de inwoner. Zo bouwen we aan een Zuidplas waar ruimte is voor iedereen en waarin de menselijke maat altijd het uitgangspunt blijft. Samen maken we werk van een toekomstbestendige, inclusieve en veerkrachtige samenleving.

Bijlage 2 Huidige beeld van Zuidplas

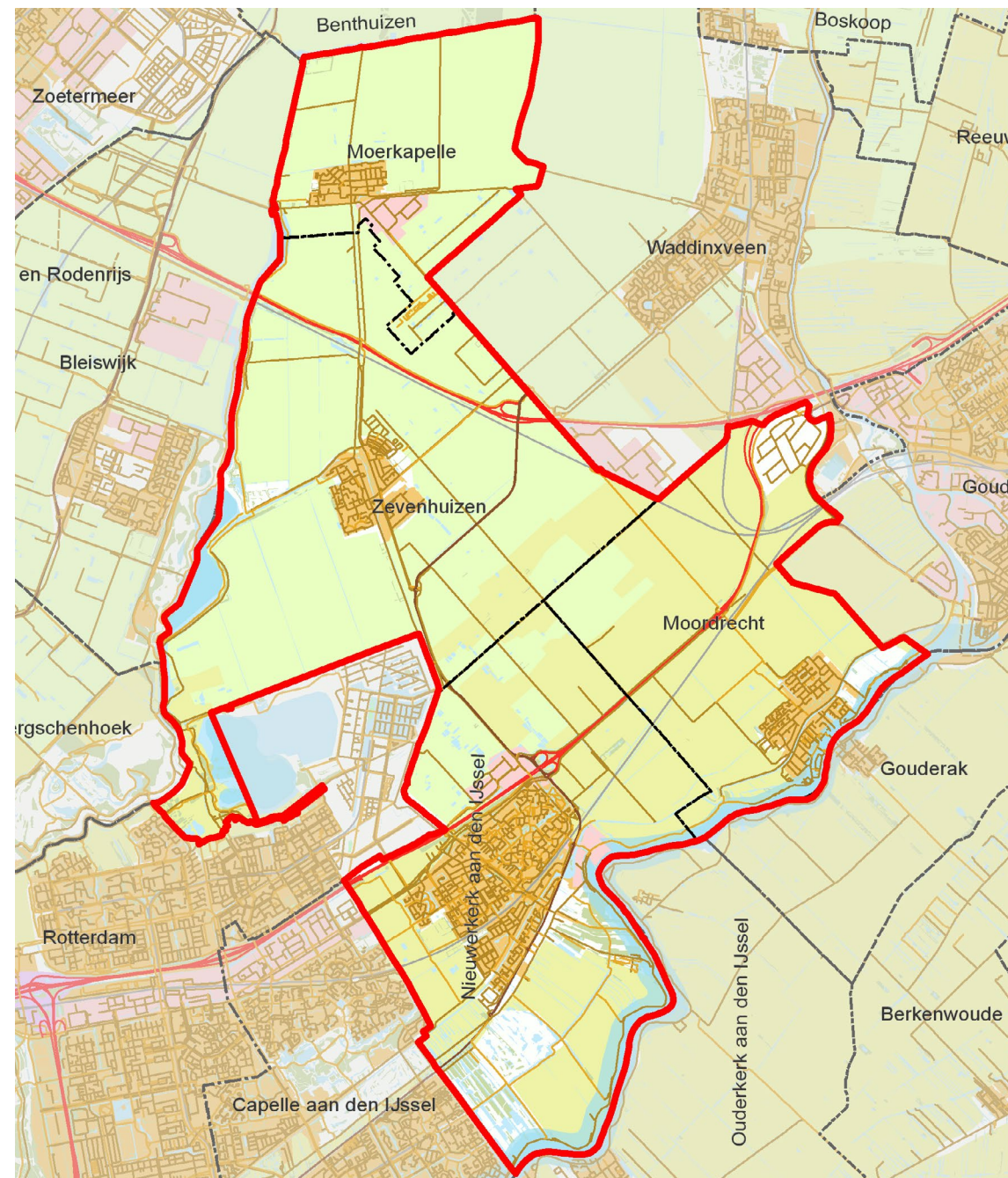
Kerngetallen en cijfers van de gemeente Zuidplas

Demografische kenmerken

Zuidplas telt op 1 april 2025 **48.840** inwoners.

De leeftijdsopbouw wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Leeftijdsklasse	# man	# vrouw	# totaal
0-9	3175	2941	6116
10-19	2957	2821	5778
20-29	2547	2316	4863
30-39	3248	3425	6673
40-49	3037	3069	6106
50-59	3249	3356	6605
60-69	3054	3073	6127
70-79	2161	2215	4376
80-89	817	1063	1880
90-99	92	222	314
100-109		2	2
Totaal	24.337	24.503	48.840

Werk en Inkomen

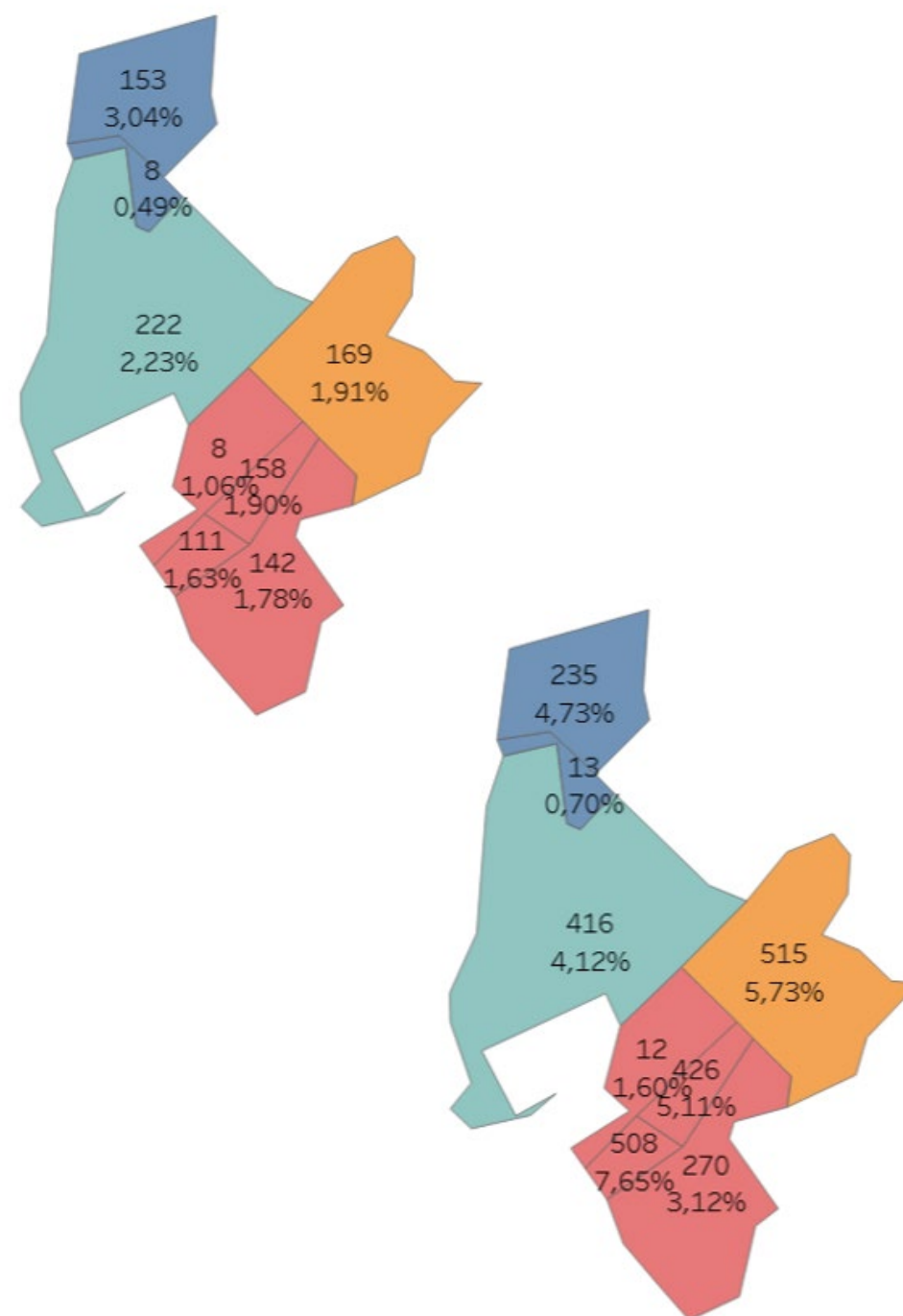
2,6% van het aantal huishoudens in Zuidplas heeft een bijstandsuitkering. **9%** van het bijstandsbestand zijn jongeren tot 27 jaar.

Wmo

Er wonen **9397** inwoners in Zuidplas die 65 jaar of ouder zijn. Zuidplas kent 2277 inwoners met een maatwerk-voorziening Wmo: Dat komt neer op **4,7%** van het totaal aantal inwoners en **24%** van het aantal mensen die 65 jaar of ouder zijn. Een persoon kan 1 of meer indicaties voor WMO hebben. In Zuidplas heeft een persoon gemiddeld **1,7 indicaties** (gelijktijdig). Op de kaart rechts wordt schematisch weergegeven hoeveel inwoners met een WMO-voorziening er zijn per wijk, en bijbehorend percentage (peildatum 31-12-2024).

Jeugdhulp

Het aantal jongeren t/m 18 jaar is **11.365**. **1036** jongeren hebben een indicatie voor Jeugdhulp: Dit is **2,1%** van het totaal aantal inwoners. Een jongere kan 1 of meer indicaties voor Jeugdhulp hebben. In Zuidplas heeft een jongere gemiddeld **1,6 indicaties** (gelijktijdig). **9%** van het aantal jongeren t/m 18 jaar heeft een vorm van jeugdhulp. Op de kaart links wordt schematisch weergegeven hoeveel jeugdigen met jeugdhulp er zijn per wijk, en bijbehorend percentage (peildatum 31-12-2024).

Bijlage 3 Terugkoppeling Uitgangspunten Startnotitie

Uitgangspunt Startnotitie	Integrale visie sociaal-maatschappelijk domein
1. Het start bij alle inwoners	Hoofdstuk 4.1 – 'Eigen kracht': nadruk op zeggenschap, zelf- en samenredzaamheid, wederkerigheid
2. Doen wat nodig is en doen wat werkt	Hoofdstuk 5.3 – 'Impact gedreven werken': inzet op effectiviteit, data en outcome monitoring
3. Zo maken we keuzes	Hoofdstuk 5.3 en Bijlage 8 (Afwegingskader) – 'Zo maken we keuzes' als concrete invulling van dit uitgangspunt
4. Slim maatwerk	Hoofdstuk 4.4 – 'Doelmatig en passend': 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig' expliciet benoemd
5. Dichtbij, toegankelijk, laagdrempelig	Hoofdstuk 4.3 – 'Toegankelijk en beschikbaar': toegankelijkheid fysiek/digitaal, centrale toegang
6. Samen zorgen voor samenhangende zorg	Hoofdstuk 4.5 en 5.2 – Gecoördineerd en integraal, ketensamenwerking, 1G1P1R-methodiek
7. Ruimte voor de professional	Hoofdstuk 4.5 en 5.1 – Ruimte voor inschatting en inzet professional wordt onderkend
8. Versterken van de verbinding tussen formele en informele zorg	Hoofdstuk 4.1 en 5.1 – Versterking informele zorg, rol mantelzorgers en sociale netwerk
9. Flexibel op de inhoud, lage administratieve lasten	Hoofdstuk 5.3 – Administratieve lasten beperken, monitoring als middel, niet als doel
10. Met de juiste informatie echt (blijven) leren	Hoofdstuk 5.3 – Impact/outcome-monitoring, lerende organisatie, bijsturing via data
11. De gemeente heeft meerdere rollen en draagt dat actief uit	Hoofdstuk 5 – De gemeente als facilitator, coördinator, beleidsmaker

Bijlage 4 Relevante wettelijke kaders

Belangrijkste wettelijke kaders voor de integrale visie sociaal-maatschappelijk domein.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Verplichting: Regelt hoe gemeentegegevens mogen verwerken.

Invloed: De integrale visie onderstreept het belang van zorgvuldige gegevensdeling en privacy in domeinoverstijgende samenwerking en cliëntgerichte ondersteuning.

Jeugdwet

Verplichting: Gemeenten zijn verantwoordelijk voor jeugdhulp, inclusief preventie en jeugdbescherming.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te investeren in preventie, vroegsignalering en integraal samenwerken rondom kinderen en gezinnen, met als uitgangspunt dat elk kind veilig, kansrijk en gezond opgroeit

Leerplichtwet

Verplichting: Beschrijft de verplichtingen van ouders, school, gemeente en leerlingen zelf als het gaat om het recht op onderwijs.

Invloed: De integrale visie verbindt onderwijs met jeugdhulp en participatie en zet in op een sluitende aanpak voor ontwikkeling, preventie en gelijke kansen.

Omgevingswet

Verplichting: Gemeenten moeten een omgevingsvisie opstellen voor de fysieke leefomgeving.

Invloed: De integrale visie verbindt fysieke en sociale opgaven door te sturen op leefbare wijken, sociale cohesie en een gezonde, inclusieve leefomgeving.

Participatiewet

Verplichting: Gemeenten stimuleren participatie en re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Invloed: De integrale visie vertaalt deze opdracht in maatwerk en activering, waarbij werk, eigen kracht en maatschappelijke participatie worden gezien als sleutel tot zelfredzaamheid en sociale inclusie.

Wet arbeidsmarkt in balans (WAB)

Verplichting: Gemeenten moeten beleid maken voor werkgelegenheid en sociale zekerheid.

Invloed: De integrale visie stimuleert duurzame arbeidsparticipatie door inzet op inclusieve arbeidsmarkt, activering en samenwerking met werkgevers.

Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)

Verplichting: Gemeenten moeten samenwerken met het onderwijs voor arbeidsmarkttoeleiding.

Invloed: De integrale visie verbindt onderwijs, werk en participatie door te investeren in scholing, ontwikkelkansen en een inclusieve arbeidsmarkt voor alle inwoners.

Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen

Verplichting: Alle inwoners toegang bieden tot een antidiscriminatievoorzieningen en verplichte jaarlijkse registratie en rapportage.

Invloed: De integrale visie zet actief in op inclusie, gelijke behandeling en een toegankelijke voorziening voor meldingen en ondersteuning bij discriminatie.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Verplichting: Gemeenten moeten beleid maken voor schuldhulpverlening.

Invloed: De integrale visie benadrukt een integrale benadering van armoede en schulden, waarbij tijdige signalering, preventie en versterking van bestaanszekerheid centraal staan om sociale participatie te bevorderen.

Wet inburgering

Verplichting: Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de integratie van nieuwkomers.

Invloed: De integrale visie ondersteunt deze verantwoordelijkheid door in te zetten op inclusie, taalontwikkeling, participatie en een integrale begeleiding van nieuwkomers richting zelfredzaamheid.

Wet kinderopvang

Verplichting: Regelt toegankelijkheid en kwaliteit van kinderopvang.

Invloed: De integrale visie versterkt de koppeling tussen kinderopvang, opvoedondersteuning en ontwikkelkansen als onderdeel van een kansrijke start.

Wet Langdurige zorg

Verplichting: Gemeenten moeten zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap, en mensen met een psychische aandoening regelen.

Invloed: De integrale visie bevordert domeinoverstijgende samenwerking en passende ondersteuning (ook voor inwoners met een WLZ-indicatie), gericht op zelfstandigheid en kwaliteit van leven.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Verplichting: Gemeenten moeten ondersteuning bieden aan inwoners die niet zelfredzaam zijn.

Invloed: De visie moet participatie, toegankelijkheid en ondersteuning van kwetsbare groepen bevorderen, met samenwer-

king tussen zorg, welzijn en woningcorporaties.

Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie

Verplichting: Gemeenten moeten de taalontwikkeling van jonge kinderen stimuleren en de kwaliteit van de peuterspeelzalen verbeteren.

Invloed: De integrale visie bevordert gelijke onderwijskansen en investeert in een kansrijke start via voor- en vroegschoolse educatie en brede ontwikkeltrajecten.

Wet op de Expertisecentra

Verplichting: Gemeenten moeten zorgdragen voor voldoende en geschikte onderwijshuisvesting en waarborgen ononderbroken ontwikkeling van kinderen.

Invloed: De integrale visie bevordert een sluitende samenwerking tussen onderwijs en zorg om kinderen met extra ondersteuningsbehoeften optimale ontwikkelkansen te bieden.

Wet op de veiligheidsregio's

Verplichting: Gemeenten werken samen in veiligheidsregio's.

Invloed: De integrale visie integreert sociale veiligheid in het sociaal-maatschappelijk beleid en bevordert samenwerking tussen zorg, veiligheid en preventie.

Wet op het Primair Onderwijs, Wet op Voortgezet Onderwijs

Verplichting: Gemeenten moeten zorgdragen voor voldoende

en geschikte onderwijshuisvesting en het in stand houden van openbaar onderwijs.

Invloed: De integrale visie stimuleert samenwerking met scholen en investeert in een stimulerende leeromgeving als basis voor gelijke kansen en talentontwikkeling.

Wet passend onderwijs

Verplichting: Gemeenten werken samen met scholen om passend onderwijs en jeugdhulp goed af te stemmen.

Invloed: De integrale visie versterkt de verbinding tussen onderwijs en zorg, met aandacht voor maatwerk, vroegsignalering en inclusieve ontwikkeltrajecten.

Wet publieke gezondheid (Wpg)

Verplichting: Gemeenten moeten beleid voeren voor preventieve gezondheidszorg.

Invloed: De integrale visie legt nadruk op gezondheidsbevordering, leefstijl, mentale weerbaarheid en preventie als fundament voor een gezonde en veerkrachtige samenleving.

Wet stichting openbare bibliotheken

Verplichting: Gemeenten moeten een meerjarenplan voor bibliotheekbeleid opstellen.

Invloed: De integrale visie ziet de bibliotheek als laagdrempelige voorziening die bijdraagt aan ontmoeting, ontwikkeling en sociale cohesie.

Wet tijdelijk huisverbod

Verplichting: Gemeenten moeten beleid hebben voor huiselijk geweld.

Invloed: De integrale visie bevordert een integrale aanpak van veiligheid en zorg, met aandacht voor preventie, bescherming en herstel bij huiselijk geweld.

Wet verplichte GGZ

Verplichting: Gemeenten moeten zorgdragen dat mensen die verplicht worden behandeld en hun familie, inspraak hebben in hoe de zorg eruit gaat zien.

Invloed: De integrale visie zet in op een gecoördineerde aanpak bij complexe problematiek, met aandacht voor regie, menselijke maat en maatschappelijke participatie.

Wet zorg en dwang (Wzd)

Verplichting: Gemeenten moeten meewerken aan passende zorg voor mensen met een verstandelijke beperking of psychogeriatrische aandoening die zorg weigeren.

Invloed: De integrale visie borgt passende en veilige zorg bij complexe problematiek door inzet op gecoördineerde hulp en domeinoverstijgende samenwerking.

Woningwet en Huisvestingswet

Verplichting: Gemeenten maken beleid voor sociale woningbouw en betaalbare huisvesting.

Invloed: De integrale visie verbindt wonen met zorg en welzijn en zet in op passende, betaalbare en inclusieve woonomgevingen voor alle doelgroepen.

Zorgverzekeringswet

Verplichting: Gemeenten moeten volksgezondheid en preventieve zorg bevorderen.

Invloed: De integrale visie stimuleert samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders om preventie, toegankelijkheid en samenhang in het zorgaanbod te versterken.

Bijlage 5 Relevante lokale, regionale en landelijke beleidskaders

Belangrijkste beleidskaders voor de integrale visie sociaal-maatschappelijk domein.

Lokaal beleid

Actieplan op weg naar werk

Doel: Om de komende jaren inwoners met een bijstandsuitkering meer te laten participeren en uit te laten stromen naar betaald werk, door gerichte trajecten, flankerend beleid en intensieve samenwerking met werkgevers en maatschappelijke partners.

Invloed: De integrale visie versterkt dit actieplan door de nadruk te leggen op inclusieve participatie, maatwerk en samenwerking, waarmee de aanpak van werk en inkomen wordt verbonden met bredere sociale opgaven.

Beleidskader Armoede en Schulden

Doel: Gericht op het versterken van de financiële zelfredzaamheid van inwoners en het voorkomen en oplossen van armoede- en schuldenproblematiek.

Invloed: De integrale visie onderstreept het belang van bestaanszekerheid en preventie, waarmee het bijdraagt aan de zelfredzaamheid en integrale ondersteuning voor alle inwoners.

Beleidsplan sociaal domein

Doel: Gericht op het versterken van een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen, met nadruk op samenhang, toegankelijkheid en samenwerking tussen zorg, welzijn, werk, onderwijs en wonen.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het sociaal-maatschappelijk domein te zien als één samenhangend geheel en te investeren in een inclusieve samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen mee kan doen.

Coalitieakkoord 2022-2026

Doel: Gericht op het realiseren van een kansrijk, gezond, vitaal en duurzaam Zuidplas waarin samenhang, samenwerking en participatie centraal staan.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door de nadruk te leggen op inclusieve participatie, integrale samenwerking en maatwerk binnen het sociaal-maatschappelijk domein.

Concernplan Zuidplas groeit!

Doel: Gericht op het versterken van de organisatie van de gemeente Zuidplas om mee te groeien met de omvang en complexiteit van de opgaven, met nadruk op wendbaarheid, zelforganisatie en samenwerking.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het belang te benadrukken van een wendbare, opgavegestuurde en samenwerkende organisatie als fundament voor een toekomstbestendig sociaal-maatschappelijk domein.

Cultuurvisie 2025

Doel: Gericht op het bevorderen van een inclusief, toegankelijk en verbindend cultuurklimaat dat bijdraagt aan welzijn, sociale cohesie en een levendige leefomgeving voor alle inwoners van Zuidplas.

Invloed: De integrale visie onderschrijft het belang van cultuur als een preventief en verbindend middel, waarmee het beleidsstuk bijdraagt aan een gezonde, kansrijke en inclusieve samenleving.

Economische Visie

Doel: Gericht op het versterken van het economisch profiel van Zuidplas door ruimte te bieden aan werk en ondernemerschap, functiemenging en innovatie, en daarbij te investeren in duurzaamheid, veerkracht en samenwerking binnen de regio.

Invloed: De integrale visie onderstreept het belang van samenwerking tussen sociaal en economisch beleid, waarmee deze visie bijdraagt aan een toekomstbestendige, inclusieve en veerkrachtige samenleving.

Lekker Fit – GALA

Doel: Gericht op het terugdringen van gezondheidsachterstanden en het bevorderen van een gezonde leefstijl in Zuidplas door middel van een integrale, preventieve en samenwerkende aanpak met aandacht voor bewegen, mentale gezondheid, eenzaamheid en armoede.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het belang te benadrukken van een gezonde en inclusieve samenleving waarin preventie, samenwerking en een brede aanpak van gezondheidsachterstanden centraal staan.

Lokale Educatieve Agenda 2023-2024

Doel: Gericht op het versterken van gelijke kansen, inclusieve onderwijshuisvesting en een goede aansluiting tussen onderwijs, zorg en samenleving om zo een kansrijke en veerkrachtige toekomst voor alle kinderen in Zuidplas te realiseren.

Invloed: De integrale visie onderschrijft het belang van een inclusieve en samenhangende aanpak waarin onderwijs, jeugdzorg en sociale ondersteuning samenkomen voor een gezond en kansrijk opgroeien.

Lokale Inclusie Agenda

Doel: Gericht op het bevorderen van inclusie in Zuidplas door aandacht te geven aan toegankelijkheid, ontmoeting en bewustwording in alle levensdomeinen, met actieve samen-

werking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

Invloed: De integrale visie onderschrijft het belang van inclusie als fundament voor een gezonde, kansrijke en samenhangende samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Omgevingsvisie

Doel: Gericht op het waarborgen van een gezonde, veilige en aantrekkelijke fysieke leefomgeving in Zuidplas, met aandacht voor duurzame groei, leefbaarheid, participatie en samenwerking.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door de nadruk te leggen op samenhang tussen fysieke en sociale domeinen, samenwerking met maatschappelijke partners en het versterken van een gezonde en inclusieve samenleving.

Plan van aanpak Kansrijke Start

Doel: Gericht op het creëren van een gezonde en kansrijke start voor alle kinderen in Zuidplas, met speciale aandacht voor het versterken van samenwerking tussen professionals, vroegsignalering en het ondersteunen van (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie.

Invloed: De integrale visie onderstreept het belang van een gezonde start, samenwerking en preventie als fundament voor een inclusieve samenleving waarin ieder kind de kans krijgt om gezond en kansrijk op te groeien.

Programmabegroting 2022-2025

Doel: Gericht op het vaststellen van de financiële kaders en beleidsprioriteiten van de gemeente Zuidplas voor de periode 2022-2025, met oog voor maatschappelijke vraagstukken en een sluitende begroting.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door de nadruk te leggen op integraliteit, samenwerking en een sociaal-maatschappelijk beleid dat bijdraagt aan de brede welvaart en participatie van alle inwoners.

Sport- en accommodatievisie

Doel: Gericht op het versterken van de sportinfrastructuur en het sport- en beweegaanbod in Zuidplas, zodat alle inwoners kunnen sporten en bewegen in een veilige, toegankelijke en toekomstbestendige omgeving.

Invloed: De integrale visie onderschrijft het belang van sport en bewegen als verbindend en preventief middel voor gezondheid, sociale cohesie en een inclusieve samenleving.

Uitvoeringsplan jeugd 2025

Doel: Gericht op het versterken van de sociale basis en het verbeteren van de toegankelijkheid en kwaliteit van jeugdhulp, met nadruk op normaliseren, preventie, vroegsignalering en samenwerking binnen het netwerk.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat een stevige sociale basis, preventie en integrale samen-

werking de basis vormen voor het bieden van passende ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen.

Visie maatschappelijke voorzieningen 2025-2040

Doel: Gericht op het behouden, versterken en toekomstbestendig ontwikkelen van maatschappelijke voorzieningen in Zuidplas, zodat deze aansluiten bij de groei van de gemeente, de behoeften van inwoners en de identiteit van de dorpen.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door maatschappelijke voorzieningen te zien als essentieel onderdeel van een inclusieve en gezonde samenleving waarin preventie, ontmoeting en samenwerking centraal staan.

Visie op onderwijs

Doel: Gericht op het creëren van optimale ontwikkelkansen voor alle kinderen en jongeren in Zuidplas, met nadruk op inclusiviteit, integrale samenwerking en toekomstbestendige voorzieningen.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat onderwijs, ondersteuning en welzijn hand in hand gaan voor een samenleving waarin ieder kind gelijke kansen krijgt om zich te ontwikkelen.

Woonvisie 2025

Doel: Gericht op het waarborgen van een aantrekkelijk, betaalbaar en toekomstbestendig woonaanbod in Zuidplas, met

aandacht voor diversiteit, duurzaamheid en leefbaarheid in een dorpse omgeving.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door de nadruk te leggen op samenhang tussen wonen, zorg, participatie en welzijn als fundament voor een inclusieve en gezonde samenleving.

Regionale en landelijk beleid

Begroting GR Jeugd en Wmo Midden-Holland (GR JW) 2025

Doel: Gericht op het organiseren van een doelmatig en kwalitatief zorg- en ondersteuningsaanbod voor inwoners van Midden-Holland, met focus op samenwerking, maatwerk en versterking van de regionale samenwerking.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat een integraal, samenhangend en regionaal afgestemd zorg- en ondersteuningsaanbod een belangrijke basis is voor een gezonde en inclusieve samenleving.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Doel: Gericht op het versterken van een integrale en lokale preventieve aanpak voor een gezonde leefstijl, mentale veerkracht, sociale basis en een gezonde leefomgeving, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen en domeinoverstijgende samenwerking.

Invloed: De integrale visie benadrukt het belang van een

stevige sociale basis en een brede preventieve aanpak, waarmee dit akkoord bijdraagt aan een gezonde, veerkrachtige en betrokken samenleving.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

Doel: Gericht op het versterken van een integrale aanpak van jeugdhulp, met oog voor een stevige sociale basis, preventie en normalisering, en tegelijkertijd het verbeteren van kwaliteit, toegankelijkheid en uitvoerbaarheid van jeugdzorg.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het belang van preventie, een sterke sociale basis en samenwerking te benadrukken als fundament voor passende ondersteuning en een gezonde leefomgeving voor jeugdigen.

Hoofdpijnen Sportakkoord II

Doel: Gericht op het versterken van de kracht van sport en sportief bewegen in Nederland door te investeren in sociale veiligheid, inclusiviteit, vitale sportaanbieders en een gezonde en duurzame sportinfrastructuur, met aandacht voor samenhang, samenwerking en meer maatschappelijke betekenis.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat sport en bewegen essentieel zijn voor een inclusieve, gezonde en samenhangende samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Integraal Zorgakkoord (IZA)

Doel: Gericht op het versterken van passende zorg en preventie door middel van samenwerking in de regio, het versterken van de sociale basis en het verbeteren van de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat een gezonde leefstijl, inclusieve samenleving en samenwerking tussen domeinen essentieel zijn voor een toekomstbestendige en toegankelijke zorg.

Landelijk kader Zorg- en Veiligheidshuizen

Doel: Gericht op het versterken en verduurzamen van de samenwerking binnen de Zorg- en Veiligheidshuizen voor een integrale aanpak van complexe, domeinoverstijgende problematiek en het bevorderen van een veilige, veerkrachtige samenleving.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het belang van gecoördineerde, multidisciplinaire samenwerking, ruimte voor de professional, het betrekken van de sociale omgeving, en het centraal stellen van maatwerk en eigen regie binnen een integrale aanpak.

Programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (TAZ)

Doel: Gericht op het creëren van een toekomstbestendige arbeidsmarkt in de zorg en welzijnssector, met focus op inno-

vatieve werkvormen, behoud van medewerkers en een leven lang leren.

Invloed: De integrale visie onderstreept het belang van samenwerking, flexibiliteit en investeren in de sociale basis en vakmanschap, waarmee dit programma bijdraagt aan een sociaal-maatschappelijk domein dat werkt voor iedereen.

Regionale woonzorgvisie Midden-Holland

Doel: Gericht op het creëren van een toekomstbestendig woon- en zorgaanbod voor ouderen, mensen met een psychische kwetsbaarheid en mensen met een verstandelijke beperking in Midden-Holland, met nadruk op samenwerking, maatwerk en inclusie.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat een samenhangende en integrale aanpak van wonen, zorg en welzijn cruciaal is om een gezonde, inclusieve en leefbare samenleving te realiseren.

Regiovisie Huiselijk Geweld Hollands Midden 2024-2028

Doel: Gericht op het voorkomen, vroegtijdig signaleren en duurzaam oplossen van huiselijk geweld en kindermishandeling, met nadruk op samenwerking, maatwerk en het centraal stellen van het gezin.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat gecoördineerde en integrale samenwerking, maatwerk, ruimte voor de professional en het betrekken van de sociale

omgeving essentieel zijn voor een effectieve aanpak van complexe problematiek

Regiovisie Midden-Holland

Doel: Gericht op het versterken van de regionale samenwerking op het gebied van jeugd en Wmo, met nadruk op integraliteit, samenhang, passende ondersteuning en het betaalbaar en toegankelijk houden van zorg en ondersteuning voor alle inwoners.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door te benadrukken dat samenwerking, integraliteit, maatwerk, aandacht voor de eigen kracht en een stevige sociale basis cruciaal zijn voor het realiseren van een gezonde, inclusieve en samenhangende samenleving.

Samen gezond, fit en veerkrachtig (VWS)

Doel: Gericht op het bevorderen van een gezonde, fitte en veerkrachtige samenleving waarin preventie, samenwerking en het terugdringen van gezondheidsverschillen centraal staan.

Invloed: De integrale visie onderschrijft dit uitgangspunt door nadruk te leggen op gelijke kansen, een stevige sociale basis en een samenhangende aanpak om inwoners te ondersteunen bij een gezond en betekenisvol leven.

Transformatieplan Gedeelde Zorg Midden-Holland

Doel: Gericht op het realiseren van een toekomstbestendig zorg- en ondersteuningsaanbod in Midden-Holland, met nadruk op preventie, samenwerking, integrale netwerkzorg en het versterken van mentale gezondheid en zelfstandigheid van inwoners.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het belang te benadrukken van preventie, maatwerk, samenwerking en het versterken van de sociale basis als fundament voor een gezonde en inclusieve samenleving.

Visie Huisartsenzorg 2035

Doel: Gericht op het versterken van persoonlijke continuïteit en samenwerking in de huisartsenzorg, met nadruk op een toekomstbestendige zorg die aansluit bij maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en oog heeft voor een sterke sociale basis.

Invloed: De integrale visie sluit hierop aan door het belang van samenwerking, preventie, inclusiviteit en het versterken van de sociale basis te onderstrepen als fundament voor een gezonde en toekomstbestendige zorg- en welzijnssector.

Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)

Doel: Gericht op het realiseren van een toekomstbestendig en houdbaar stelsel voor wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen, met oog voor zelfstandigheid, zelfregie en passende

ondersteuning waar nodig.

Invloed: De integrale visie onderschrijft het belang van samenhang, samenwerking en een persoonsgerichte aanpak die ouderen ondersteunt om zo lang mogelijk zelfstandig en in verbinding met de samenleving te blijven wonen en leven.

Bijlage 6 Samenhang Integrale visie met lokale beleidsstukken

Beleidsdocument	Zelfredzaamheid & veerkracht	Versterking sociale basis	Preventie & vroeg-signalering	Toegankelijke & passende ondersteuning	Inwoner centraal & maatwerk	Positieve gezondheid	Integrale samenwerking	Impact-gedreven & datagedreven	Inclusie & gelijke kansen	Toekomst-bestendig & financieel houdbaar
Actieplan op weg naar werk	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Beleidskader Armoede en Schulden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Beleidsplan sociaal domein	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Coalitieakkoord 2022-2026	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Concernplan Zuidplas groeit!	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cultuurvisie 2025 concept	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Economische visie	✓	✓						✓	✓	✓
Lekker Fit – GALA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Lokale Educatieve Agenda 2023-2024	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lokale Inclusie Agenda	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Omgevingsvisie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Plan van aanpak Kansrijke Start	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Programmabegroting 2022-2025	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sport- en accommodatievisie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Uitvoeringsplan jeugd 2025	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Visie maatschappelijke voorzieningen concept	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Visie op onderwijs	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Woonvisie 2025	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓

Bijlage 7 Samenhang Integrale visie met regionaleen landelijke beleidsstukken

Beleidsdocument	Zelfredzaamheid & veerkracht	Versterking sociale basis	Preventie & vroeg-signalering	Toegankelijke & passende ondersteuning	Inwonercentraal & maatwerk	Positieve gezondheid	Integrale samenwerking	Impactgedreven & datagedreven	Inclusie & gelijke kansen	Toekomstbestendig & financieel houdbaar
Begroting GR JW 2025	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Hoofdlijnen Sportakkoord II	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Integraal Zorgakkoord (IZA)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Landelijk kader zorg- en Veiligheidshuizen	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓
Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (TAZ)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Regionale Woonzorgvisie Midden-Holland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Regiovisie Huiselijk Geweld	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Regiovisie Midden-Holland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Samen gezond, fit en veerkrachtig (VWS)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Transformatieplan Gedeelde Zorg Midden Holland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Visie Huisartsenzorg 2035	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WOZO - Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Bijlage 8 Afwegingskader: Zo maken we keuzes

We zijn ons ervan bewust dat onze keuzes grote gevolgen kunnen hebben voor onze inwoners. Het is daarom belangrijk dat we alle inspanningen goed en transparant afwegen om de juiste keuze te kunnen maken. Hiervoor hebben we een afwegingskader opgesteld met algemene criteria en specifieke criteria voor het starten met een methode, activiteit of interventie. De juiste keuze maken betekent dat de keuzes logisch voortvloeien uit deze integrale visie en bijdragen aan onze centrale opgaven. Maar ook dat keuzes op het juiste moment worden genomen en in samenhang worden gezien met bestaande activiteiten. De werkelijkheid is dynamisch en complex. Effecten zijn niet altijd 1-op-1 meetbaar en de resultaten van onze keuzes worden beïnvloed door een veelvoud aan omgevingsfactoren. Bovendien willen we ook ruimte laten voor innovatie en experimenten. De vragen in het afwegingskader zijn daarom niet harde afvink criteria, maar opgesteld als instrument om keuzes transparant te kunnen onderbouwen.

Algemene criteria

- Draagt de activiteit bij aan het bereiken van de ambities in deze integrale visie?
- Heeft de activiteit toegevoegde waarde voor de beoogde doelgroep?
- Is de doelgroep betrokken bij de voorgestelde activiteit?
- Is het doel van de activiteit realistisch en duidelijk afgebakend?
- Kan de activiteit aangesloten worden op een bestaande activiteit?
- Heeft de gemeente voldoende financiële middelen voor het uitvoeren van de activiteit? En zo niet, is andere (co)financiering mogelijk?
- Is er voldoende capaciteit beschikbaar zowel bij de gemeente als bij haar samenwerkingspartners?
- Weegt de inzet van mensen en middelen op tegen het verwachte resultaat

Indien de bijdrage aan de ambities in deze integrale visie of de toegevoegde waarde voor de doelgroep niet evidence-based is maar alleen aannemelijk kan worden gemaakt, kan gekozen worden om te experimenteren in een pilot.

Specifieke criteria pilot

- Zijn de doelgroep en de ketenpartners betrokken bij de voorgestelde activiteit en de uitvoering van de pilot?
- Wordt er vooraf vastgesteld bij welke resultaten de pilot wordt omgezet naar een structurele inzet?
- Kan de pilot gemonitord worden ten behoeve van de beoordeling van het resultaat?
- Vindt er tijdige en regelmatige evaluatie plaats samen met betrokkenen?

De beantwoording van bovenstaande vragen dienen als onderbouwing voor het wel of niet starten met een nieuwe activiteit. Als de capaciteit en middelen ontoereikend zijn, maar de inhoudelijke argumenten voor het starten van de activiteit zwaarder wegen, wordt de keuze, indien noodzakelijk, voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit afwegingskader gebruiken we zowel bij nieuwe activiteiten als bij de evaluatie van bestaande activiteiten. In het geval dat dit afwegingskader ertoe leidt

dat we met een activiteit gaan stoppen, brengen we bij die afweging altijd in beeld wat de gevolgen hiervan zijn voor onze inwoners, onze samenwerkingspartners en onze eigen gemeentelijke organisatie.

Bijlage 9 Verslag participatietraject

Zie voor Bijlage 9 de aparte bijlage bij het raadsvoorstel:
Participatieverslag “Met elkaar, voor elkaar in Zuidplas” of
bekijk het bestand online op: [https://www.zuidplas.nl/
met-elkaar-voor-elkaar-drie-visies-en-een-beleidsstuk](https://www.zuidplas.nl/met-elkaar-voor-elkaar-drie-visies-en-een-beleidsstuk)

Bijlage 10 Uitkomsten digitale vragenlijst inwonerspanel

Zie voor Bijlage 10 de aparte bijlage bij het raadsvoorstel of
bekijk het bestand online op: [https://www.zuidplas.nl/
digitaal-inwonerspanel-zuidplas](https://www.zuidplas.nl/digitaal-inwonerspanel-zuidplas)

Bijlage 11 Eerste reactie Adviesraad Sociaal Domein

Zie voor Bijlage 11 de aparte bijlage bij het raadsvoorstel of bekijk het bestand online op de website van de Adviesraad Sociaal Domein: link volgt na publicatie door Adviesraad.

Bijlage 12 Reactie Adviesraad Sociaal Domein op definitieve versie

Zie voor Bijlage 12 de aparte bijlage bij het raadsvoorstel of
bekijk het bestand online op de website van de Adviesraad
Sociaal Domein: link volgt na publicatie door Adviesraad

Bijlage 13 Reactie College op advisering van Adviesraad Sociaal Domein

Zie voor Bijlage 13 de aparte bijlage bij het raadsvoorstel of
bekijk het bestand online op de website van de Adviesraad
Sociaal Domein: link volgt na publicatie door Adviesraad

Bijlage 14 Bronvermeldingen

- 1 Gemeente Zuidplas. (2021). De omgevingsvisie Zuidplas in het kort: De plek om te wonen, werken en recreëren.
- 2 Gemeente Zuidplas. (2020). Beleef Zuidplas. <https://www.zuidplas.nl/beleef-zuidplas>
- 3 Gemeente Zuidplas. (2025). Visie maatschappelijke voorzieningen 2025-2040.
- 4 Planbureau voor de Leefomgeving. (2022). Prognose: in 2035 vooral meer inwoners in en om grotere gemeenten. <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/prognose-in-2035-vooral-meer-inwoners-in-en-om-grotere-gemeenten>
- 5 Waarstaatjegemeente. (z.d.). Dashboard - Gemeentelijke monitor Sociaal Domein - Zuidplas <https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/gemeentelijke-monitor-sociaal-domein>
- 6 Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.j.). Jongeren en ouderen per gemeente [Interactieve kaart]. Geraadpleegd op 26 mei 2025, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/jongeren-en-ouderen>
- 7 Gemeente Zuidplas. (2019). Woonvisie 2025: Dorps wonen in Zuidplas, nu en in de toekomst.
- 8 Vereniging Nederlandse Gemeenten. (2024). Verschil oude en nieuwe accesssystematiek toegelicht. <https://vng.nl/nieuws/verschil-oude-en-nieuwe-accesssystematiek-toegelicht>
- 9 Rijksinstituut voor Volksgezondheid & Milieu. (2024). Volksgezondheid toekomst verkenning 2024. In RIVM-rapport 2024-0110. <https://doi.org/10.21945/RIVM-2024-0110>
- 10 Raad Volksgezondheid & Samenleving. (2024). Werkagenda 2024-2028. Nr. 978-90-5732-335-5.
- 11 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. (2024). Personeelstekorten in de zorg. <https://www.igj.nl/onderwerpen/inzet-personeel-in-de-zorg/personeelstekort>
- 12 KNMG. (2024). We lopen in de zorg vast op het kwetsbaarste punt: de zorgprofessional zelf. <https://www.knmg.nl/actueel/columns/column/we-lopen-in-de-zorg-vast-op-het-kwetsbaarste-punt-de-zorgprofessional-zelf>
- 13 KNMG. (2024). We lopen in de zorg vast op het kwetsbaarste punt: de zorgprofessional zelf. <https://www.knmg.nl/actueel/columns/column/we-lopen-in-de-zorg-vast-op-het-kwetsbaarste-punt-de-zorgprofessional-zel>
- 14 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2022). Integraal zorgakkoord. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samenwerken-aan-gezonde-zorg>
- 15 Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024). Schuldenproblematiek in beeld. Geraadpleegd op 26 mei 2025, van <https://dashboards.cbs.nl/v5/SchuldenproblematiekInBeeld/>
- 16 Gemeente Zuidplas. (2016). Visie recreatie Zuidplas 2025.
- 17 Gemeente Zuidplas. (2016). Visie recreatie Zuidplas 2025.
- 18 Gemeente Zuidplas. (2021). Programmabegroting 2022-2025
- 19 Stec Groep. (2025). Regionale woonzorgvisie Midden-Holland
- 20 Rijksinstituut voor Volksgezondheid & Milieu. (2024). Volksgezondheid toekomst verkenning 2024. In RIVM-rapport 2024-0110. <https://doi.org/10.21945/RIVM-2024-0110>
- 21 Werkplaats SAMEN. (2022). Visie normaliseren. <https://www.werkplaatssamen.nl/wp-content/uploads/2022/04/Visie-Normaliseren.pdf>
- 22 Gedeelde Zorg Midden-Holland. (2025). Transformatieplan "Samenwerken in de regio Midden-Holland aan de zorg en ondersteuning van vandaag en morgen".
- 23 Gedeelde Zorg Midden-Holland. (2025). Transformatieplan "Samenwerken in de regio Midden-Holland aan de zorg en ondersteuning van vandaag en morgen".
- 24 Gemeente Zuidplas. (2022). Coalitieakkoord "Ruimte voor iedereen".
- 25 Sofie Verbindt (2023). Arrangementenmonitor.
- 26 Gemeente Zuidplas. (2022). Coalitieakkoord "Ruimte voor iedereen".
- 27 Gemeente Zuidplas. (2022). Lokale Inclusie Agenda.
- 28 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfd-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 29 Gemeente Zuidplas. (2025). Cultuurvisie 2025. Kansen voor een kleurrijke toekomst.
- 30 Gemeente Zuidplas. (2023). Lekker Fit Zuidplas: Integraal plan van aanpak terugdringen gezondheidsachterstanden.
- 31 Gemeente Zuidplas. (2021). De omgevingsvisie Zuidplas in het kort: De plek om te wonen, werken en recreëren.
- 32 Gemeente Zuidplas. (2021). Economische visie: Zuidplas: Ontwikkelgemeente in de Randstad.
- 33 Gemeente Zuidplas. (2021). Programmabegroting 2022-2025.
- 34 Gemeente Zuidplas. (2020). Sport- en accommodatievisie 2020-2030.
- 35 Gemeente Zuidplas. (2023). Lokale educatieve agenda 2023-2024.
- 36 Gemeente Zuidplas. (2023). Visie op onderwijs.
- 37 Gemeente Zuidplas. (2023). Lekker Fit Zuidplas: Integraal plan van aanpak terugdringen gezondheidsachterstanden.
- 38 Gemeente Zuidplas. (2025). Cultuurvisie 2025. Kansen voor een kleurrijke toekomst.
- 39 Planbureau voor de Leefomgeving. (2022). Prognose: in 2035 vooral meer inwoners in en om grotere gemeenten. <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/prognose-in-2035-vooral-meer-inwoners-in-en-om-grotere-gemeenten>
- 40 Gemeente Zuidplas. (2020). Sport- en accommodatievisie 2020-2030.
- 41 Planbureau voor de Leefomgeving. (2022). Prognose: in 2035 vooral meer inwoners in en om grotere gemeenten. <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/prognose-in-2035-vooral-meer-inwoners-in-en-om-grotere-gemeenten>
- 42 Stichting ZO! (z.d.). ZO! maakt samen leven in Zuidplas mooier! <https://www.stzo.nl/>
- 43 Gemeente Zuidplas. (2022). Plan van aanpak kansrijke start Zuidplas.
- 44 Gemeente Zuidplas. (2025). Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025.
- 45 Gemeente Zuidplas. (2022). Coalitieakkoord "Ruimte voor iedereen".
- 46 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfd-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 47 Gemeente Zuidplas. (2019). Actieplan op weg naar werk 2019.

- 48 Gemeente Zuidplas. (2019). Actieplan op weg naar werk 2019.
- 49 Gemeente Zuidplas. (2023). Beleidskader armoede en schulden 2024-2027: Omdat ieder-een het waard is!
- 50 Gemeente Zuidplas. (2021). Integrale verordening sociaal domein Zuidplas.
- 51 Gemeente Zuidplas. (2020). Sport- en accommodatievisie 2020-2030.
- 52 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 53 Gemeente Zuidplas. (2021). Integrale verordening sociaal domein Zuidplas.
- 54 Gemeente Zuidplas. (2020). Sport- en accommodatievisie 2020-2030.
- 55 Gemeente Zuidplas. (2021). Integrale verordening sociaal domein Zuidplas.
- 56 Planbureau voor de Leefomgeving. (2022). Prognose: in 2035 vooral meer inwoners in en om grotere gemeenten. <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/prognose-in-2035-vooral-meer-inwoners-in-en-om-grotere-gemeenten>
- 57 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2024). Regiovisie aanpak huiselijk geweld Hollands Midden 2024-2028.
- 58 Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum. (2024). Monitor nazorg ex-gedetineerde personen – 7e meting.
- 59 Hogeschool Utrecht. (2017). Mobility Mentoring. Hoe inzichten uit de hersenwetenschap leiden tot een betere aanpak van armoede en schulden.
- 60 Zorg- en Veiligheidshuizen. (2024). Met zorg aangepakt! Landelijk kader Nederlandse zorg- en veiligheidshuizen. Blik op 2030. <https://www.zorgveiligheidshuizen.nl/wp-content/uploads/Documenten/Nieuw-landelijk-kader-2024-DEF-interactief-LASOS.pdf>
- 61 Bureau HHM. (2016). Aanpak voorkoming escalatie.
- 62 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (z.d.). Dwang in de zorg. <https://www.dwanginzorg.nl/wvvgz>
- 63 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (z.d.). Dwang in de zorg. <https://www.dwanginzorg.nl/wvvgz>
- 64 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (z.d.). Dwang in de zorg. <https://www.dwanginzorg.nl/wvvgz>
- 65 Ministerie van Justitie en Veiligheid. (z.d.). Lokale aanpak radicalisering, extremisme en terrorisme. <https://www.nctv.nl/onderwerpen/lokale-aanpak-radicalisering-extremisme-en-terrorisme>
- 66 Gedeelde Zorg Midden-Holland. (2025). Transformatieplan "Samenwerken in de regio Midden-Holland aan de zorg en ondersteuning van vandaag en morgen".
- 67 Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2016). Handreiking voor gemeenten - Kwaliteits-eisen beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- 68 Gemeente Zuidplas. (2020). Concernplan deel 1: Organisatievisie 2020-2024.
- 69 Gemeente Zuidplas. (2020). Sport- en accommodatievisie 2020-2030.
- 70 Gemeente Zuidplas. (2025). Cultuurvisie 2025. Kansen voor een kleurrijke toekomst.
- 71 Gedeelde Zorg Midden-Holland. (2025). Transformatieplan "Samenwerken in de regio Midden-Holland aan de zorg en ondersteuning van vandaag en morgen".
- 72 Institute for Positive Health. (z.d.). Wat is het - Een bredere kijk op gezondheid, die meer oplevert. <https://www.iph.nl/positieve-gezondheid/wat-is-het/>
- 73 Gemeente Zuidplas. (2020). Sport- en accommodatievisie 2020-2030.
- 74 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 75 Maes, A. (2025). In afwachting van AZWA... <https://zorgenstelsel.nl/in-afwachting-van-azwa/>
- 76 Gemeente Zuidplas. (2025). Nota Subsidiebeleid.
- 77 Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2025). VNG hervat deelname aan IZA en gesprekken over AZWA. <https://vng.nl/sites/default/files/2025-02/20250203-ledenbrief-vng-hervat-deelname-aan-iza-en-gesprekken-over-azwa.pdf>
- 78 Gemeente Zuidplas. (2025). Nota Subsidiebeleid.
- 79 Gemeente Zuidplas. (2022). Plan van aanpak onafhankelijke cliëntondersteuning.
- 80 Regio Midden-Holland. (2021). Regiovisie jeugd en Wmo Midden-Holland 2021-2024: Samen scherper aan de wind.
- 81 IJsselgemeenten. (z.d.). Afdeling sociale zaken. <https://www.ijsselgemeenten.nl/afdeling-sociale-zaken>
- 82 Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2023). Datastrategie "Opgavegericht en verantwoord datagedreven werken".
- 83 Impactpunt. (z.d.). Wat wij doen. <https://www.impactpunt.nl/Wat-wij-doen/index.php>
- 84 Movisie. (2019). Het kwaliteitskompas in de praktijk. Kwaliteit en outcome in het sociaal domein.
- 85 Sociaal Werk Nederland. (2025). Handleiding KPI-model.
- 86 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 87 Stichting iDb Inclusie & Discriminatiebestrijding. (2021). Een herkenbare en gewaardeerde schakel 2021-2024.
- 88 Gemeente Zuidplas. (2025). Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025.
- 89 Stichting ZO! (z.d.). ZO! maakt samen leven in Zuidplas mooier! <https://www.stzo.nl/>
- 90 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2020). Gezondheid breed op de agenda. Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024.
- 91 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 92 Planbureau voor de Leefomgeving. (2022). Prognose: in 2035 vooral meer inwoners in en om grotere gemeenten. <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/prognose-in-2035-vooral-meer-inwoners-in-en-om-grotere-gemeenten>
- 93 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2022). Programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg & welzijn.
- 94 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed-78d4569ae4ecbce8dac/pdf>
- 95 Gemeente Zuidplas. (2023). Beleidskader armoede en schulden 2024-2027: Omdat ieder-een het waard is!

© Juni 2025 Gemeente Zuidplas.

De informatie in dit document is aan verandering onderhevig. De meest actuele versie vindt u steeds op www.zuidplas.nl